

Bevolkingsonderzoek

Wat Belgen weten en vinden over abortus

Resultaten van een bevolkingsonderzoek bij 2.523 Belgen, september 2026

In opdracht van LUNA abortuscentra vzw

AUTEUR(S)

Lies Maurissen, An Katrien Sodermans en Robin Lagrou

CONTACT

lies@indiville.be

DATUM

20 oktober 2026

CONTACTPERSOON KLANT

greet.poets@lunacentra.be

INDI
ville

1. Over dit onderzoek

Achtergrond

In september 2026 bevroeg het onafhankelijke onderzoeksbureau Indiville in opdracht van LUNA abortuscentra vzw 2.523 inwoners van België tussen 18 en 79 jaar over abortus. De vragen gingen over wat mensen erover weten, hoe ze erover denken en wat ze van de wetgeving vinden. Dit rapport presenteert de resultaten voor een breed publiek: journalisten, beleidsmakers, zorgverleners en iedereen die zich verder wil informeren. De cijfers in dit rapport vormen de basis voor de communicatie van LUNA abortuscentra vzw over het onderzoek.

Het onderzoek vond plaats op een moment waarop de abortuswetgeving opnieuw op de politieke agenda stond. In dat debat worden cijfers over abortus aan alle kanten gebruikt om standpunten te onderbouwen. Daarom vermeldt dit rapport bij elk kerncijfer ook de exacte vraag, de groep waarop het cijfer betrekking heeft en wat het cijfer wel en niet betekent. Hoofdstuk 2 vat zes overkoepelende inzichten samen. Hoofdstuk 3 zet kort op een rij wat je moet weten om de cijfers juist te lezen. Het laatste hoofdstuk bespreekt uitspraken die je op basis van de cijfers zou kunnen doen, maar die het onderzoek niet onderbouwt. Het zet ze naast wat de cijfers wel laten zien. De bijlagen bevatten meer uitleg over de methode en de beperkingen, de technische fiche en de letterlijke formulering van de belangrijkste vragen. Zo kan elke lezer nagaan wat precies is gevraagd. Bij dit rapport hoort ook een infographic met de belangrijkste resultaten.

Indiville stelde de vragenlijst op, voerde het onderzoek en de analyse uit en schreef dit rapport. LUNA abortuscentra vzw gaf de opdracht en gaf feedback op de vragenlijst. De onderzoekers voerden de analyse uit en rapporteerden de resultaten; de opdrachtgever had daarop geen invloed. De vragen zijn zo neutraal mogelijk geformuleerd. De bekendheid van organisaties, waaronder LUNA abortuscentra vzw, werd bewust niet bevraagd.

Leeswijzer

Om de cijfers in dit rapport goed te kunnen lezen, is het belangrijk om vier zaken voor ogen te houden: wat de wet vandaag bepaalt, hoe de twee hoofdvragen waren geformuleerd en hoe dit rapport omgaat met antwoorden van mensen die twijfelen.

De wet van vandaag. In België is abortus mogelijk tot 12 weken na de bevruchting. Daarna kan dat alleen nog om medische redenen. Tussen het eerste gesprek en de behandeling geldt een wettelijk verplichte wachttijd van zes dagen. Wanneer dit rapport spreekt over meer ruimte dan vandaag, gaat het om een termijn langer dan 12 weken of om helemaal geen termijn.

De aanvaardbaarheidsschaal van 0 tot 10. Aan iedereen werd gevraagd: “In welke mate vind je abortus aanvaardbaar?”, met 0 voor nooit aanvaardbaar en 10 voor altijd aanvaardbaar. Het gaat om een algemeen oordeel over abortus, niet over een specifieke situatie en ook niet over de wet.

De situaties. Elke deelnemer kreeg vier korte, fictieve situaties voorgelegd. In elke situatie gaat het om een vrouw die ongewenst zwanger is en de zwangerschap wil laten beëindigen. De acht situaties waren verdeeld over twee groepen van vier; elke deelnemer kreeg één van die groepen voorgelegd. De situaties verschillen in de reden, in de duur van de zwangerschap (van 6 tot 18 weken) en in de situatie van de vrouw: van een zwangerschap na verkrachting tot een voltooide kinderwens. Bij elke situatie werd gevraagd of abortus in dat geval mogelijk moet zijn. De deelnemers konden antwoorden met ja, nee of ik twijfel. De volledige tekst van alle acht situaties staat in de bijlage.

Twijfel is een apart antwoord. Wie “ik twijfel” antwoordde, is in dit rapport nergens bij de voorstanders of de tegenstanders geteld. Wanneer de steun en de afwijzing samen geen 100% vormen, is het verschil het aandeel twijfelaars.

2. Samengevat: zes inzichten

1. Het draagvlak is breed en vaak voorwaardelijk

Op een schaal van 0 tot 10 geven Belgen de aanvaardbaarheid van abortus gemiddeld een 7,6. Een afwijzende houding is zeldzaam. De verschillen zitten vooral binnen de grote groep die abortus aanvaardbaar vindt, en minder tussen voor- en tegenstanders. Wie geen maximumscore geeft, noemt vaak dezelfde voorwaarden: abortus mag niet lichtzinnig gebeuren, niet te laat en niet in de plaats van anticonceptie. Die voorwaarden komen terug in de acht situaties. In elke situatie vindt een meerderheid dat abortus moet kunnen, maar telkens twijfelt ook een deel. Het onderzoek toont dus geen tweedeling tussen voor- en tegenstanders, maar een brede aanvaarding met voorwaarden, naast een groep twijfelaars die bij geen van beide kampen hoort. Hoofdstuk 4 geeft de volledige verdeling.

2. Een meerderheid wil meer ruimte in de wet, maar niet één bepaalde termijn

Iets meer dan de helft van de Belgen (54%) wil een langere wettelijke termijn dan de huidige 12 weken, of helemaal geen termijn. Over hoeveel langer verschillen de meningen: wie een langere termijn wil, kiest het vaakst voor 18 weken, en weinig mensen kiezen voor de 14 weken uit de wettekst van juni 2026. Een kwart wil de huidige termijn behouden. Ook over de wachttijd is het beeld verdeeld. Iets meer dan de helft wil dat de wet een wachttijd oplegt, maar er is geen meerderheid voor de huidige zes dagen. Hoofdstuk 6 werkt beide vragen uit.

3. Het aantal weken alleen bepaalt het oordeel niet

Het debat over de wet draait om een getal: tot hoeveel weken moet abortus mogelijk zijn? De acht situaties tonen dat mensen hun oordeel niet alleen op dat getal baseren, maar ook de omstandigheden van het concrete geval meewegen. Een vrouw die na een verkrachting 18 weken zwanger is, krijgt de meeste steun van alle situaties, meer dan een koppel dat geen kinderen wil en 6 weken zwanger is. Het aantal weken speelt wel mee. Bij twee situaties over een ontbrekende kindervens ligt de steun op 17 weken 11 procentpunten lager dan op 6 weken. Tussen de situaties van 15 tot 18 weken, waar het aantal weken nauwelijks verschilt, loopt de steun 33 procentpunten uiteen. Omdat reden, duur en achtergrond in de situaties tegelijk verschillen, kan het onderzoek hun invloed niet precies scheiden. Wel is duidelijk dat het oordeel niet vastligt zodra je het aantal weken kent. Hoofdstuk 5 beschrijft alle situaties.

4. Een standpunt over de wet bepaalt niet automatisch het oordeel over een concreet geval

Een kwart van de Belgen wil de wettelijke termijn op 12 weken houden. Je zou verwachten dat deze groep elke abortus na 12 weken afwijst, maar dat is niet zo. Driekwart van hen vindt dat abortus na een verkrachting ook bij 18 weken moet kunnen. Bij een alleenstaande vrouw met schulden die 15 weken zwanger is, vindt ongeveer vier op de tien dat. Bij een vrouw met een voltooid gezin die 16 weken zwanger is, is dat bijna één op de vier. Omgekeerd zegt ook wie een langere termijn wil niet in elke situatie ja. Wat iemand in de wet wil en wat iemand in een concreet geval mogelijk vindt, zijn antwoorden op twee verschillende vragen. Wie die door elkaar haalt, leest de cijfers verkeerd. Hoofdstuk 5 toont de steun per situatie, ook bij wie de termijn op 12 weken wil houden.

5. Twijfel komt in elke bevolkingsgroep voor, afwijzing niet

Elke deelnemer beoordeelde vier situaties. Bijna de helft zegt telkens ja. Een kwart twijfelt minstens één keer maar zegt nooit nee, nog een kwart zegt één tot drie keer nee, en een kleine groep zegt altijd nee. De groep die twijfelt maar nooit nee zegt, is in elke bevolkingsgroep ongeveer even groot. Wat deze groep wel kenmerkt, is onzekerheid over de wet: ze weten ongeveer twee keer zo vaak als gemiddeld niet wat er met de wettelijke termijn moet gebeuren. Hun twijfel gaat meestal over een bepaald geval: de meesten zeggen bij een andere situatie wel ja. Wie soms nee zegt, onderscheidt zich wel, en dan minder door leeftijd, gender of kennis dan door de kijk op zwangerschap: deze mensen vinden veel vaker dat een embryo vanaf de bevruchting een volwaardig mens is. Afwijzing is dus geen kwestie van onwetendheid, en twijfel is geen verkapte afwijzing. Hoofdstuk 8 beschrijft de verschillen tussen groepen.

6. Het beeld van abortus wijkt af van wat er geregistreerd wordt

Elke abortus in België wordt geregistreerd.¹ Wie de antwoorden van de deelnemers naast die registratie legt, ziet waar het publieke beeld afwijkt van de praktijk. Gevraagd naar de meest voorkomende redenen, noemt 32% spontaan verkrachting, terwijl dat in de registratie bij 0,4% van de abortussen de reden is. De reden die het vaakst geregistreerd wordt, geen actuele kinderwens, noemen mensen minder vaak dan verkrachting. Ook denkt het publiek dat minder vrouwen die een abortus hebben al kinderen hebben dan in werkelijkheid het geval is. Daarnaast zijn de regels maar gedeeltelijk bekend. Twee op de drie kennen de wettelijke termijn, maar meer dan de helft denkt dat de wachttijd tien dagen duurt in plaats van zes, en een even grote groep weet niet dat een abortus in een erkend centrum grotendeels wordt terugbetaald. De vergelijking met de registratie is indicatief; de bijlage Methode en beperkingen legt uit waarom. Hoofdstuk 7 geeft alle cijfers.

3. Hoe je dit onderzoek leest

Dit hoofdstuk zet kort op een rij wat je moet weten om de cijfers juist te gebruiken. Het staat bewust vooraan: wie de cijfers overneemt, moet weten wat ze wel en niet zeggen. De bijlage Methode en beperkingen geeft meer uitleg.

Wie is bevraagd

Tussen 2 en 16 september 2026 vulden 2.523 inwoners van België van 18 tot 79 jaar een online vragenlijst in, in het Nederlands of het Frans. Ze kwamen uit de online panels van Bpact en Dynata: groepen mensen die zich vooraf hebben aangemeld om geregeld vragenlijsten in te vullen. De antwoorden zijn gewogen, zodat de resultaten naar gewest, geslacht, leeftijd en opleiding overeenkomen met de bevolking. Mensen die niet online zijn, geen Nederlands of Frans lezen of 80 jaar of ouder zijn, zitten niet in het onderzoek.

Hoe nauwkeurig de cijfers zijn

Een steekproef geeft nooit exact weer hoe de hele bevolking denkt. Voor de cijfers op Belgisch niveau bedraagt de foutenmarge ongeveer 2,2 procentpunten: als 54% van de respondenten meer ruimte wil dan vandaag, ligt het werkelijke aandeel in de bevolking met grote waarschijnlijkheid tussen 52% en 56%. Voor kleinere groepen is de marge groter. Verschillen tussen groepen staan alleen in dit rapport als ze statistisch significant zijn.

Wat “moet kunnen” betekent

Bij de acht situaties was de vraag of abortus in die situatie “moet kunnen”. Die vraag peilt naar een persoonlijk oordeel over een concreet geval, niet naar wat de wet moet bepalen. Wie “ja” antwoordt, zegt dus niet noodzakelijk dat de wet abortus in die situatie moet toelaten. Wie “nee” antwoordt, vindt niet noodzakelijk dat abortus in die situatie strafbaar moet zijn. Wie “ik twijfel” antwoordde, telt in dit rapport nooit mee bij ja of nee.

Elke respondent beoordeelde vier van de acht situaties; het cijfer voor elke situatie steunt op de antwoorden van ongeveer 1.200 respondenten. De situaties verschillen tegelijk in de reden, het aantal weken en het profiel van de vrouw. Zo is de situatie met de langste zwangerschap (18 weken) ook de enige situatie met een verkrachting. Daardoor kan het onderzoek niet uitmaken welk deel van het verschil in steun komt door de reden, door het aantal weken of door het profiel van de vrouw.

Wat het onderzoek niet kan zeggen

Waar dit rapport vergelijkt wat mensen denken met de officiële registratie van abortussen, is die vergelijking indicatief: de vragen en de registratie meten niet precies hetzelfde. Dit onderzoek is ook een eerste meting. Het beschrijft de situatie in september 2026 en zegt niets over hoe opvattingen in de voorbije jaren zijn veranderd.

¹ Nationale Commissie voor de evaluatie van de wet van 3 april 1990 betreffende de zwangerschapsafbreking, Verslag ten behoeve van het Parlement, 1 januari 2022 tot 31 december 2023. Dit rapport gebruikt de cijfers over 2023.

4. Hoe Belgen tegenover abortus staan

Voor de meeste Belgen is abortus aanvaardbaar: zeven op de tien geven een score van 7 of hoger op een schaal van 0 tot 10. Binnen die brede aanvaarding lopen de meningen wel uiteen. Ook leggen mensen de beslissing niet altijd uitsluitend bij de zwangere persoon. Dit hoofdstuk gaat over het algemene oordeel over abortus. In het volgende hoofdstuk komen acht concrete situaties aan bod.

4.1 Abortus houdt minder mensen bezig dan euthanasie

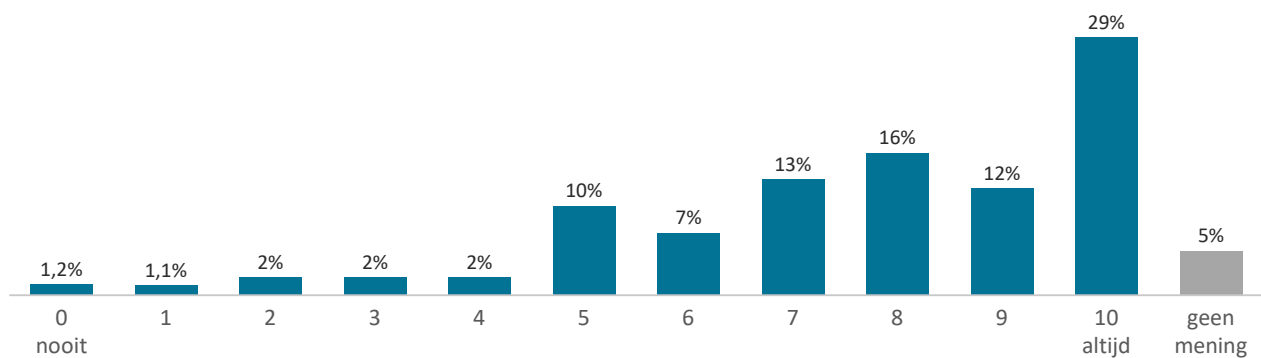
Abortus houdt 28% van de Belgen sterk of heel sterk bezig, 32% matig en 39% weinig of niet. Van de vijf voorgelegde maatschappelijke thema's staat abortus daarmee op de derde plaats. Euthanasie (42%) en orgaandonatie (33%) houden meer mensen (heel) sterk bezig. Genetisch onderzoek bij embryo's (17%) en draagmoederschap (13%) houden minder mensen bezig.

Franstaligen zeggen vaker dan Nederlandstaligen dat abortus hen sterk bezighoudt (35% tegenover 23%). In Brussel is dat 41%. Voor zeven op de tien Belgen is abortus dus geen onderwerp waar ze sterk mee bezig zijn. Dat is nuttige achtergrond bij de rest van dit rapport: de opvattingen die hierna aan bod komen, zijn grotendeels afkomstig van mensen die niet noodzakelijk veel met het thema bezig zijn.

Gevraagd waaraan ze spontaan denken bij het woord *abortus*, geven vier op de tien respondenten een neutrale omschrijving, zoals het beëindigen van een ongewenste zwangerschap. Ze koppelen daar geen oordeel aan. Anderen noemen keuzevrijheid en het recht van de vrouw om over haar lichaam te beslissen, de emotionele zwaarte van de beslissing of concrete redenen, zoals verkrachting en afwijkingen bij de foetus.

Een minderheid associeert abortus met het doden van een leven: 15% van de Franstaligen en 7% van de Nederlandstaligen. Nederlandstaligen denken dan weer vaker spontaan aan de wetgeving en het politieke debat (18% tegenover 4%).

4.2 Gemiddeld 7,6 op 10, met een piek op de hoogste score

Figuur 1. "In welke mate vind je abortus aanvaardbaar?" Score van 0 (nooit aanvaardbaar) tot 10 (altijd aanvaardbaar). Aandeel per score, alle respondenten (n = 2.523).

Deze vraag peilt naar een algemene houding tegenover abortus, zonder context of voorbeeld. Met de scores van 0 tot 10 kunnen respondenten hun antwoord nuanceren. De vraag stond in de vragenlijst vóór de stellingen, de acht situaties en de vragen over de wet. Die konden het antwoord dus niet sturen. Wel kwam de vraag na een reeks kennisvragen over de wettelijke regels.

De hoogste score, 10, is het vaakst gekozen antwoord (29%). In totaal geeft 41% een 9 of een 10. Nog eens 29% geeft een 7 of een 8 en 17% een 5 of een 6. Lage scores komen weinig voor: 8% geeft een 4 of lager, van wie 6% een score van 0 tot 3 geeft. 5% heeft geen mening. Het gemiddelde is 7,6.

Dat gemiddelde vat een scheve verdeling samen in één getal en zegt daarom op zichzelf weinig. De verdeling laat zien dat een afwijzende houding zeldzaam is en dat de meeste mensen abortus aanvaardbaar vinden. Ze toont niet hoe iemand over een concreet geval oordeelt. Een hoge score op deze schaal betekent niet noodzakelijk dat iemand abortus onvoorwaardelijk aanvaardt. Hoofdstuk 5 laat zien hoe respondenten over acht concrete situaties oordelen.

Respondenten konden hun score toelichten. Van de antwoorden bij een score van 8 tot 10 verwijst 64% naar

zelfbeschikking: de vrouw beslist over haar eigen lichaam en toekomst. Ook noemen mensen vertrouwen in de keuze van de vrouw (“niemand doet het voor zijn plezier”) en de overtuiging dat een kind gewenst moet zijn.

Wie geen 10 geeft, noemt vaak een voorwaarde: abortus mag niet lichtzinnig gebeuren, niet te laat plaatsvinden en niet als anticonceptie worden gebruikt. Bij een score van 5 zegt 29% dat de aanvaardbaarheid afhangt van de concrete omstandigheden. Respondenten met een score van 0 tot 4 verwijzen vooral naar uitzonderingssituaties waarin abortus wel aanvaardbaar is, zoals verkrachting of medische redenen, en naar het recht op leven van het ongeboren kind.

4.3 Negen op de tien noemen de zwangere persoon

Respondenten konden meerdere antwoorden geven op de vraag wie moet kunnen beslissen over het beëindigen van een ongewenste zwangerschap. 90% noemt de persoon die zwanger is. Daarnaast noemt 23% de behandelende arts en 21% de partner. De overheid, via de wet, wordt door 8% genoemd, de familie door 3% en de geloofsgemeenschap door 1%. 3% antwoordt dat een zwangerschap beëindigen voor hen niet kan; 3% heeft geen mening.

Mannen noemen de overheid vaker dan vrouwen (12% tegenover 4%). Nederlandstaligen noemen de zwangere persoon vaker dan Franstaligen (95% tegenover 85%).

Tabel 1 toont per groep hoe vaak elke persoon of instantie wordt genoemd. Omdat respondenten meerdere antwoorden konden geven, tellen de percentages per kolom op tot meer dan 100%.

Wie moet kunnen beslissen (meerdere antwoorden mogelijk)	Totaal	Mannen	Vrouwen	18–34	35–49	50–64	65-plus
De persoon die zwanger is	90%	88%	93%	87%	92%	90%	93%
De behandelende arts	23%	27%	19%	26%	25%	21%	17%
De partner	21%	27%	15%	26%	21%	19%	15%
De overheid, via de wet	8%	12%	4%	8%	8%	8%	6%
De familie	3%	4%	2%	6%	3%	2%	2%
De geloofsgemeenschap	1%	2%	<1%	2%	1%	<1%	0%
Nog iemand anders	3%	2%	4%	3%	2%	3%	3%
Niemand: een zwangerschap beëindigen kan voor mij niet	3%	3%	2%	4%	3%	3%	1%
Geen mening	3%	4%	2%	4%	2%	5%	3%

Tabel 1. “Wie moet volgens jou kunnen beslissen over het beëindigen van een ongewenste zwangerschap?” Aandeel dat elke persoon of instantie noemt, totaal en per geslacht en leeftijdsgroep. Meerdere antwoorden mogelijk. Alle respondenten (n = 2.523).

Vrouwen en 65-plussers noemen de zwangere persoon het vaakst (93%). Mannen en 18- tot 34-jarigen noemen daarnaast vaker de partner of de arts: ongeveer een kwart van hen doet dat. Hoe ouder de respondenten zijn, hoe minder vaak ze de partner en de arts noemen.

Omdat respondenten meerdere antwoorden konden geven, vertellen deze cijfers niet hoeveel mensen de beslissing uitsluitend bij de zwangere persoon leggen. Daarom zijn ook de antwoordcombinaties bekeken. Iets meer dan de helft (53%) duidt alleen de zwangere persoon aan. 38% noemt de zwangere persoon samen met minstens één ander. Dat is het vaakst de partner (11% noemt alleen de zwangere persoon en de partner), de arts (10%) of zowel de partner als de arts (5%). 5% noemt wel iemand anders, maar niet de zwangere persoon. 1% kiest alleen “niemand: een zwangerschap beëindigen kan voor mij niet” en 3% heeft geen mening.

De antwoordcombinaties verschillen per gewest. In Vlaanderen wordt de zwangere persoon het vaakst genoemd (94%, tegenover 85% in Brussel en Wallonië), maar vaker samen met anderen. Het aandeel dat alleen de zwangere persoon noemt, is er met 50% lager dan in Brussel (56%) en Wallonië (57%). Omgekeerd noemt in Brussel (10%) en Wallonië (9%) bijna één op de tien wel iemand anders, maar niet de zwangere persoon zelf. In Vlaanderen is dat 2%. Al deze verschillen zijn statistisch significant.

Over één punt bestaat dus brede overeenstemming: voor negen op de tien hoort de zwangere persoon bij de beslissing. De meningen verschillen over de vraag of die persoon alleen beslist of samen met anderen, zoals de partner of de arts. Dat zijn twee verschillende vragen. Het debat wordt helderder als we die uit elkaar houden.

Zeven stellingen peilden naar openheid, stigma en de rol van de wet. De antwoorden staan in tabel 2.

Stelling	Eens	Noch eens, noch oneens	Oneens	Geen mening
Abortus zou openlijk bespreekbaar moeten zijn.	87%	8%	2%	4%
Personen die een abortus hebben gehad, hoeven zich daar niet voor te schamen.	83%	10%	3%	4%
De abortuswet moet eerder gebaseerd zijn op de aanbevelingen van wetenschappelijke experts dan op politieke overtuigingen.	76%	12%	5%	7%
Het is goed dat de overheid bepaalt binnen welke termijn abortus mogelijk is.	44%	26%	23%	8%
Een strengere abortuswet beschermt het ongeboren leven.	18%	24%	48%	10%
Een embryo of foetus is vanaf de bevruchting een volwaardig mens met dezelfde rechten als een geboren kind.	14%	22%	56%	8%
Ik zou het iemand uit mijn omgeving kwalijk nemen als die een abortus heeft gehad.	5%	10%	80%	5%

Tabel 2. “In welke mate ben je het eens of oneens met volgende uitspraken?” Eens: helemaal eens of eens; oneens: helemaal oneens of oneens. Alle respondenten (n = 2.523).

De antwoorden wijzen op brede eensgezindheid over openheid. 87% vindt dat abortus openlijk bespreekbaar moet zijn en 83% vindt dat iemand die een abortus heeft gehad zich daar niet voor hoeft te schamen. Slechts een kleine minderheid (5%) zou het iemand uit de eigen omgeving kwalijk nemen.

Die openheid leeft niet alleen bij één kamp. Ook van wie de wettelijke termijn op 12 weken wil houden, vindt 83% dat abortus openlijk bespreekbaar moet zijn. 79% vindt dat iemand die een abortus heeft gehad zich daar niet voor hoeft te schamen. Over de wet verschillen mensen van mening; over het taboe veel minder.

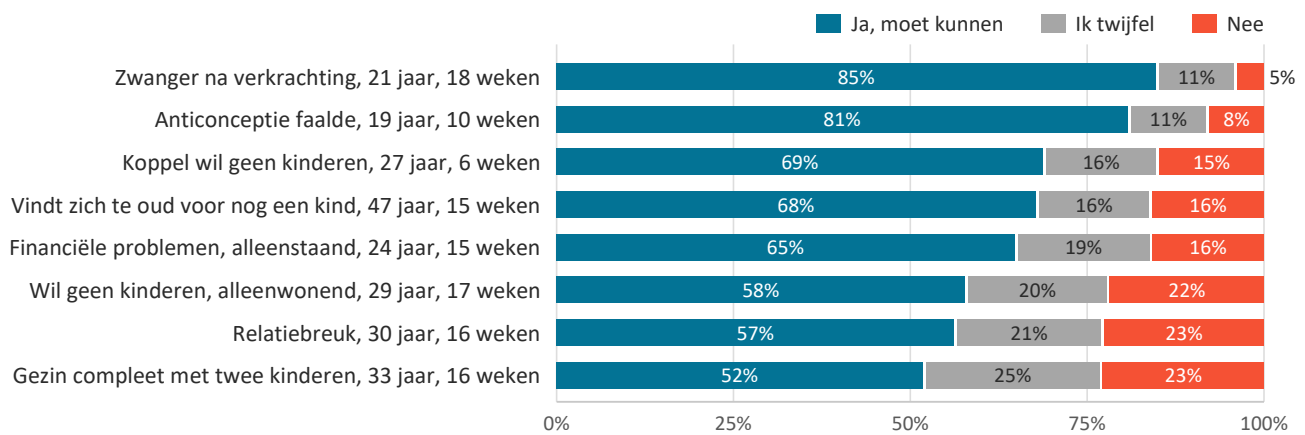
Over de rol van de overheid zijn de meningen meer verdeeld. 44% vindt het goed dat de overheid bepaalt binnen welke termijn abortus mogelijk is, 26% neemt geen positie in en 23% is het ermee oneens. Dat is niet in tegenspraak met de 90% die de zwangere persoon noemt als iemand die moet kunnen beslissen. De stelling gaat over de vraag of er een wettelijk kader moet zijn, niet over wie binnen dat kader beslist.

76% ziet de wet liever gebaseerd op aanbevelingen van wetenschappelijke experts dan op politieke overtuigingen. De vraag noemde geen concrete termijn of maatregel. Het cijfer zegt dus iets over het gewicht dat mensen aan expertise geven, niet over wat die aanbevelingen zouden moeten inhouden.

5. Acht concrete situaties

Een algemeen oordeel over de aanvaardbaarheid van abortus zegt nog niet hoe iemand een concreet geval beoordeelt. Daarom kreeg elke respondent vier korte situaties voorgelegd. In elke situatie gaat het om een vrouw die ongewenst zwanger is en de zwangerschap wil laten beëindigen.

De acht situaties waren verdeeld over twee sets van vier. Elke set werd willekeurig aan de helft van de steekproef toegewezen. De situaties verschilden in de reden, de zwangerschapsduur en het profiel van de vrouw. Bij elke situatie werd gevraagd: “Vind je dat de abortus in deze situatie moet kunnen?” Respondenten konden antwoorden met “ja”, “nee” of “ik twijfel”. De volledige tekst van alle situaties staat in de bijlage.

Figuur 2. “Vind je dat de abortus in deze situatie moet kunnen?” Aandeel ja, twijfel en nee per situatie, gerangschikt van de meeste naar de minste steun. Per situatie n = 1.238 of n = 1.200 (elke respondent beoordeelde vier van de acht situaties).

5.1 In elke situatie zegt een meerderheid “ja”; nergens zegt meer dan een kwart “nee”

In elk van de acht situaties zegt een meerderheid dat abortus moet kunnen. De steun varieert van 52% voor een vrouw van 33 met een voltooid gezin, bij een zwangerschapsduur van 16 weken, tot 85% voor een vrouw van 21 die op 18 weken zwanger is na een verkrachting.

Het aandeel dat nee zegt, varieert van 5% bij de situatie na verkrachting tot 23% bij de situatie met een voltooid gezin. Het aandeel twijfelaars ligt tussen 11% en 25% en is het grootst in de situaties die de minste steun krijgen. Ook het aandeel dat nee zegt, is daar het grootst, maar blijft in elke situatie onder een kwart.

De meeste steun krijgen de twee situaties waarin de zwangerschap ontstond tegen de wil van de vrouw in of ondanks voorzorg: een zwangerschap na verkrachting (85%) en een zwangerschap ondanks correct gebruikte anticonceptie (81%). De minste steun krijgen situaties waarin een vrouw geen kind of geen extra kind wil: een voltooid gezin (52%), een relatiebreuk (57%) en een alleenwonende vrouw zonder kinderwens (58%). Daartussen bevinden zich een koppel zonder kinderwens bij een zwangerschap van 6 weken (69%), een vrouw van 47 die zichzelf te oud vindt voor nog een kind bij een zwangerschap van 15 weken (68%) en een alleenstaande vrouw met schulden bij een zwangerschap van 15 weken (65%).

Die rangorde is opvallend, omdat ze afwijkt van de praktijk. De situaties waarin een vrouw geen kind of geen extra kind wil, krijgen de minste steun. Toch is geen actuele kinderwens volgens de registratie de meest voorkomende reden voor een abortus (hoofdstuk 7). In dit onderzoek speelden die situaties zich wel af bij een zwangerschapsduur van 16 of 17 weken, terwijl negen op de tien geregistreerde abortussen binnen de eerste acht weken plaatsvinden.

5.2 Het aantal weken alleen verklaart het oordeel niet

De steun neemt niet rechtlijnig af naarmate de zwangerschap langer duurt. De situatie bij 18 weken (een zwangerschap na verkrachting) krijgt de meeste steun (85%). De situatie bij 6 weken (een koppel dat geen kinderen wil) krijgt 69% steun. Binnen de zes situaties met een zwangerschapsduur van 15 tot 18 weken varieert de steun van 52% tot 85%.

Dat respondenten meer meewegen dan het aantal weken, blijkt ook uit de antwoorden per persoon. 21% vindt dat abortus na een verkrachting bij een zwangerschap van 18 weken moet kunnen, maar antwoordt bij het koppel met een zwangerschap van 6 weken nee of twijfel. Omgekeerd doet 6% dat.

Het aantal weken speelt wel mee. Twee situaties gaan over een ontbrekende kinderwens: een koppel bij een zwangerschap van 6 weken krijgt 69% steun, een alleenwonende vrouw bij 17 weken 58%. Ook in die twee situaties verschilt meer dan alleen de duur. Omdat de reden, de zwangerschapsduur en het profiel in de situaties tegelijk variëren, kan het onderzoek niet zeggen welk kenmerk, of welke combinatie van kenmerken, het antwoord bepaalt.

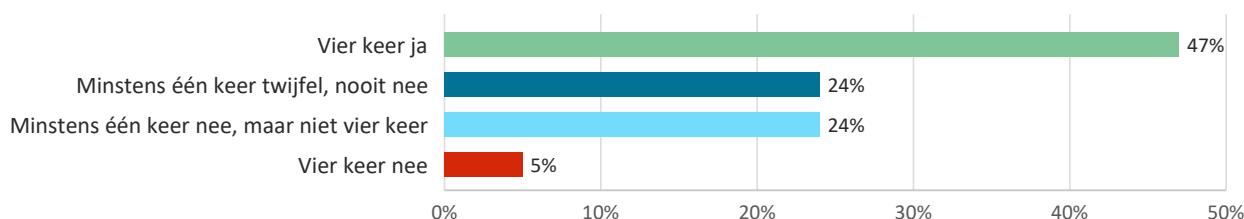
Wat de cijfers wel laten zien, is dat het oordeel niet vastligt zodra je het aantal weken kent. Een situatie bij 18 weken kan op meer steun rekenen dan een situatie bij 6 weken, en situaties met een vergelijkbare duur lopen ver uiteen. Mensen wegen dus ook de omstandigheden van het concrete geval mee. Een debat dat alleen over het aantal weken gaat, raakt daardoor maar aan een deel van de manier waarop mensen over abortus oordelen.

5.3 Bijna de helft zegt vier keer ja, één op twintig vier keer nee

Bijna de helft van de respondenten (47%) antwoordt in alle vier de voorgelegde situaties ja (figuur 3). Een kwart (24%) twijfelt minstens één keer, maar zegt nooit nee. Nog eens 24% zegt minstens één keer nee, maar niet in alle vier de situaties. Slechts 5% zegt vier keer nee.

De groep die twijfelt zonder ooit nee te zeggen, is ook vaker onzeker over de wet. Van hen weet 31% niet wat er met de wettelijke termijn moet gebeuren. Dat geldt voor 15% van alle respondenten en voor 9% van wie vier keer ja zegt.

Deze antwoordpatronen hangen samen met de algemene aanvaardbaarheidsscore uit hoofdstuk 4, maar vallen er niet mee samen. Van de respondenten die een 9 of een 10 geven, antwoordt 23% niet in alle vier de situaties ja. Bij wie een 7 of een 8 geeft, is dat 59%; bij wie een 5 of een 6 geeft, 86%. Voor wie de maximumscore 10 geeft, bedraagt het aandeel 18%. Een algemeen oordeel over de aanvaardbaarheid van abortus voorspelt dus maar gedeeltelijk hoe iemand een concreet geval beoordeelt.

Figuur 3. Antwoordpatroon over de vier situaties die elke respondent beoordeelde: hoe vaak antwoordde iemand ja, twijfel of nee? Alle respondenten (n = 2.438).

Twijfel is bovendien geen verborgen nee. Bijna acht op de tien respondenten die twijfelen maar nooit nee zeggen (79%), antwoorden bij minstens één andere situatie wel ja. Voor de meesten gaat de twijfel dus over een bepaalde situatie, niet over abortus als zodanig.

5.4 Wie de termijn op 12 weken wil houden, oordeelt per situatie anders

De tabel hieronder vergelijkt de steun per situatie bij alle respondenten met de steun bij wie de wettelijke termijn op 12 weken wil houden (24% van de respondenten). De eerste twee situaties spelen zich af vóór 12 weken; de overige situaties daarna. Het aandeel dat ontbreekt tot 100% is in beide groepen het aandeel dat twijfelt.

Situatie	Alle respondenten: ja	Alle respondenten: nee	Wie 12 weken wil behouden: ja	Wie 12 weken wil behouden: nee
Koppel wil geen kinderen, 6 weken	69%	15%	55%	28%
Anticonceptie faalde, 10 weken	81%	8%	72%	13%
Financiële problemen, 15 weken	65%	16%	41%	31%
Te oud voor nog een kind, 15 weken	68%	16%	47%	29%
Relatiebreuk, 16 weken	57%	22%	26%	47%
Gezin compleet, 16 weken	52%	23%	23%	46%
Wil geen kinderen, alleenwonend, 17 weken	58%	21%	26%	43%
Zwanger na verkrachting, 18 weken	85%	5%	77%	7%

Tabel 3. "Vind je dat de abortus in deze situatie moet kunnen?" Aandeel ja bij alle respondenten, en aandeel ja en nee bij wie de wettelijke termijn op 12 weken wil houden. Per situatie n = 1.238 of n = 1.200 bij alle respondenten (elke respondent beoordeelde vier van de acht situaties).

Van de respondenten die de huidige termijn willen behouden, vindt 77% dat abortus na een verkrachting bij een zwangerschap van 18 weken moet kunnen; 7% vindt van niet. Bij een vrouw met schulden die 15 weken zwanger is, zijn die aandelen 41% tegenover 31%. Bij een vrouw met een voltooid gezin die 16 weken zwanger is, is dat 23% tegenover 46%.

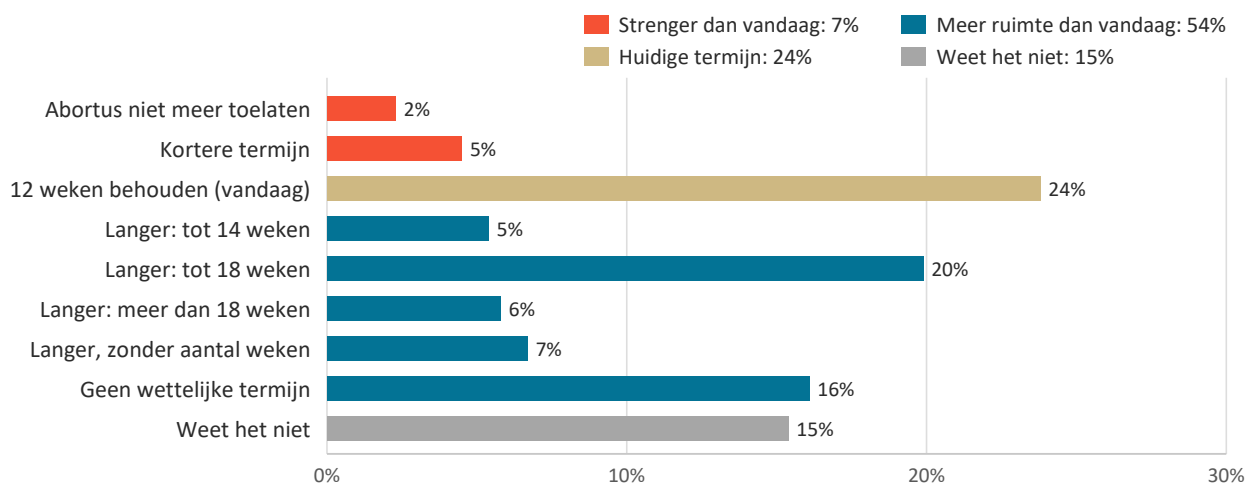
Een voorkeur voor een wettelijke grens van 12 weken gaat dus samen met uiteenlopende oordelen per situatie. Dat geldt ook omgekeerd: wie een langere termijn wil, zegt niet in elke situatie ja.

Kijken we naar alle situaties na 12 weken samen, dan zegt 71% van wie de termijn op 12 weken wil houden in minstens één van die situaties dat abortus moet kunnen. 10% zegt in al die situaties nee. De ene helft van de respondenten kreeg twee situaties na 12 weken voorgelegd; de andere helft kreeg er vier. Voor de meeste mensen sluit een voorkeur voor 12 weken als algemene regel dus niet uit dat abortus in een bepaald geval ook later moet kunnen. Wie de groep die de termijn op 12 weken wil houden — een kwart van de Belgen — leest als een groep die elke abortus na 12 weken afwijst, overschat de afwijzing.

6. De wettelijke termijn en de wachttijd

Twee beleidsvragen staan centraal in het huidige debat: tot hoeveel weken abortus wettelijk mogelijk moet zijn en hoe lang de wachttijd moet duren die de wet oplegt tussen het eerste gesprek en de behandeling. De vragenlijst legde beide vragen voor, telkens met een korte, neutrale beschrijving van de huidige regel.

6.1 Een meerderheid wil meer ruimte, maar er is geen gedeelde voorkeur voor één termijn

Figuur 4. “Wat moet er volgens jou gebeuren met de wettelijke termijn?” en, enkel aan wie de termijn langer wil, “Tot hoeveel weken moet abortus volgens jou wettelijk toegelaten zijn?” Beide vragen gecombineerd; elk aandeel is berekend op alle respondenten (n = 2.523).

Gevraagd wat er met de huidige termijn van 12 weken moet gebeuren, wil 38% een langere termijn en 16% helemaal geen termijn. Samen wil dus 54% meer ruimte dan vandaag. 24% wil de termijn behouden, 5% wil een kortere termijn en 2% wil abortus niet meer toelaten. Samen wil 7% de regels dus strenger maken dan vandaag. 15% weet het niet.

Aan wie een langere termijn wil, is gevraagd tot hoeveel weken. Binnen die groep van 910 respondenten kiest 53% voor 18 weken, 15% voor meer dan 18 weken en 14% voor 14 weken. 18% weet het niet.

Omgerekend naar alle respondenten, zoals weergegeven in figuur 4, kiest 5% voor 14 weken, 20% voor 18 weken en 6% voor meer dan 18 weken. Daarnaast wil 7% een langere termijn, zonder een aantal weken te noemen.

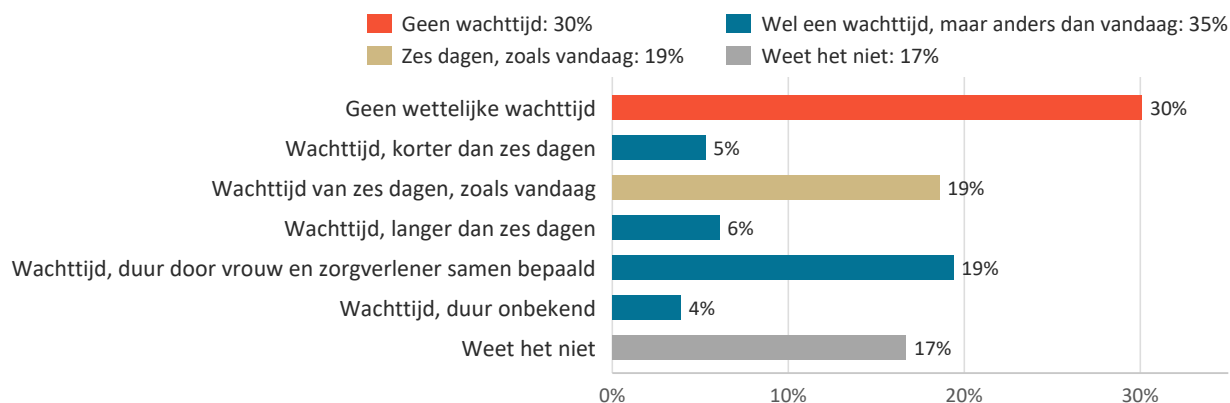
Uit deze cijfers zijn twee cumulatieve lezingen af te leiden. Minstens 14 weken of geen termijn krijgt samen 54% steun. Minstens 18 weken of geen termijn krijgt 42% steun. Dat aandeel kan oplopen tot 49% als ook de 7% wordt meegeteld die een langere termijn wil zonder een aantal weken te noemen. In de bevraging is niet gevraagd welke termijn die groep precies voor ogen heeft. Beide cijfers tellen “geen termijn” mee als steun voor elke langere termijn.

Een termijn van 14 weken, de kleinste verlenging die in de vraag werd voorgelegd, valt binnen de ruimere regeling die 54% wil. Toch kiest slechts 5% zelf voor precies 14 weken. Binnen de groep die een langere termijn wil, is 18 weken de meest gekozen optie. De cijfers wijzen daarmee een richting aan, maar leveren geen eenduidig getal op. Een meerderheid wil een ruimere regeling dan vandaag, maar geen enkele termijn is de eerste keuze van een meerderheid.

De voorkeur voor meer ruimte verschilt sterk tussen groepen. Meer ruimte dan vandaag wil 71% van de niet-gelovigen, tegenover 54% van de matig gelovigen en 34% van de (sterk) gelovigen. Wie zich politiek links plaatst, wil vaker meer ruimte

(69%) dan wie zich in het midden (44%) of rechts (48%) plaatst. Ook Nederlandstaligen (60%) willen dat vaker dan Franstaligen (47%), 18- tot 34-jarigen (60%) vaker dan 50- tot 64-jarigen (48%) en wie een diploma hoger onderwijs heeft (62%) vaker dan wie dat niet heeft (48%). Tussen vrouwen en mannen is er geen verschil (beide 54%). Hoofdstuk 8 bespreekt de verschillen tussen groepen (tabel 4).

6.2 Steun voor het principe van een wachttijd, maar niet voor de termijn van zes dagen

Figuur 5. “Vind je dat de wet zo'n wachttijd moet opleggen?” en, enkel aan wie ja antwoordde, “Hoe lang moet die wachttijd volgens jou zijn?” Beide vragen gecombineerd; elk aandeel is berekend op alle respondenten (n = 2.523).

Iets meer dan de helft (53%) vindt dat de wet een wachttijd moet opleggen, 30% vindt van niet en 17% weet het niet. Aan wie een wachttijd wil (1.346 respondenten) is gevraagd hoe lang die moet duren. Binnen die groep kiest 35% voor de huidige zes dagen. 36% vindt dat de vrouw en de zorgverlener de duur samen moeten bepalen, 12% wil een langere en 10% een kortere wachttijd. 7% weet het niet.

Omerekend naar alle respondenten, zoals weergegeven in figuur 5, kiest 19% voor de huidige zes dagen, 19% voor een duur die in overleg wordt bepaald, 6% voor een langere wachttijd en 5% voor een kortere. 4% weet niet welke duur die voorkeur heeft.

De 53% beschrijft dus de steun voor het principe van een wettelijke wachttijd. De steun voor de huidige wachttijd van zes dagen bedraagt 19%. Omgekeerd is 30% tegen elke wettelijke wachttijd. Wie kiest voor “samen bepalen”, wijst een wachttijd niet af, maar wil de duur ervan niet in de wet vastleggen.

Samengevat wil 30% een wachttijd met een vaste duur in de wet, of die duur nu korter, even lang of langer is dan vandaag. Ongeveer de helft wil geen vaste wettelijke duur: 30% wil helemaal geen wachttijd en 19% wil dat de vrouw en de zorgverlener de duur samen bepalen. Er is dus reële steun voor het principe van een wachttijd (53%), maar minder steun voor een vaste duur in de wet.

Een wettelijke wachttijd krijgt meer steun van (sterk) gelovigen (64%) dan van niet-gelovigen (44%), van mensen die zich politiek in het midden of rechts plaatsen (60%) dan van mensen die zich links plaatsen (46%), en van 65-plussers (57%) dan van 18- tot 34-jarigen (46%). Naar taal, opleiding en geslacht bedraagt het verschil hooguit enkele procentpunten.

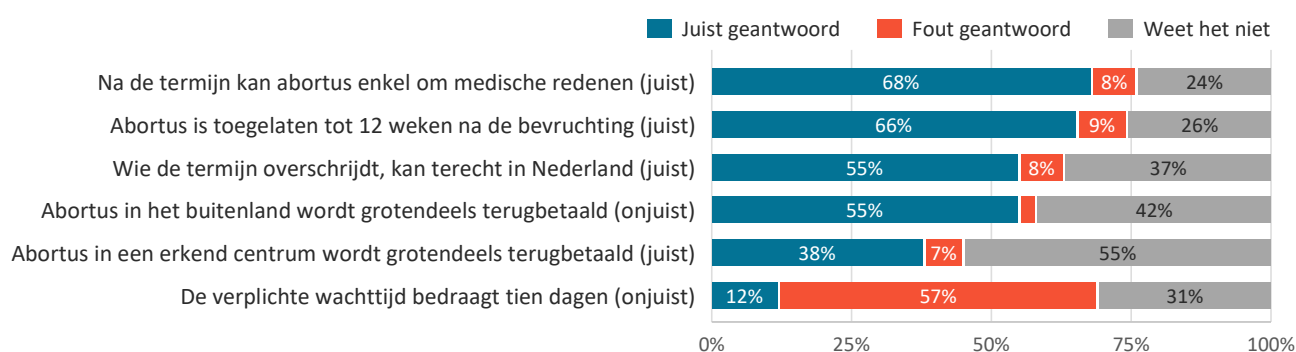
7. Wat Belgen weten over abortus

De kennis van de regels is ongelijk verdeeld. Twee op de drie weten dat abortus kan tot 12 weken na de bevruchting en daarna alleen om medische redenen; de wachttijd is bij slechts een kleine minderheid bekend, en minder dan vier op de tien weten dat een abortus grotendeels wordt terugbetaald. Ook het beeld van wie een abortus heeft, wijkt systematisch af van de effectieve registratie. Het publiek denkt vaker aan jongere vrouwen, latere zwangerschappen en uitzonderlijke redenen dan de registratie laat zien.

7.1 Mensen schatten hun kennis bescheiden in; de toets toont waar ze tekortschiet

Respondenten schatten hun kennis bescheiden in. Over abortus zelf (wat het is en hoe een behandeling verloopt) geven ze zichzelf gemiddeld een 5,5 op 10. 60% geeft zichzelf hoogstens een 6. Hun zelfinschatting over de wetgeving ligt lager: gemiddeld een 5,0. 67% geeft zichzelf daarvoor hoogstens een 6.

Vrouwen schatten hun kennis hoger in dan mannen (5,9 tegenover 5,1). Ook inwoners van Brussel en Wallonië schatten hun kennis hoger in dan inwoners van Vlaanderen (respectievelijk 5,9 en 5,8 tegenover 5,2).

Figuur 6. “Zijn de volgende uitspraken over de Belgische regelgeving rond abortus volgens jou juist of onjuist?” Aandeel dat juist antwoordde, fout antwoordde of het niet wist. Tussen haakjes het juiste antwoord. Alle respondenten (n = 2.523).

Zes stellingen toetsten de kennis van de regels zoals die tijdens het veldwerk golden. De basisregels zijn bij twee op de drie bekend: 68% weet dat abortus na de wettelijke termijn alleen om medische redenen mogelijk is, en 66% weet dat de termijn 12 weken na de bevruchting bedraagt.

De wachttijd is minder goed bekend. 57% denkt ten onrechte dat de wachttijd tien dagen bedraagt, 31% weet het niet en 12% antwoordt correct dat die stelling onjuist is. De terugbetaling is de grootste blinde vlek: 38% weet dat een behandeling in een erkend abortuscentrum grotendeels wordt terugbetaald; 55% weet dit niet. Dat een behandeling in het buitenland na het overschrijden van de Belgische termijn niet wordt terugbetaald, weet 55%. 42% weet het niet.

Ook over waar iemand terecht kan, bestaan misvattingen. 76% noemt het abortuscentrum en 70% het ziekenhuis. Toch denkt 30% dat een abortusbehandeling ook bij de huisarts kan, en 8% noemt de apotheek. Franstaligen vergissen zich vaker over de huisarts dan Nederlandstaligen (41% tegenover 21%). Inwoners van Vlaanderen weten minder vaak dat een behandeling wordt terugbetaald: 60% weet dit niet, tegenover 50% in Wallonië en 48% in Brussel.

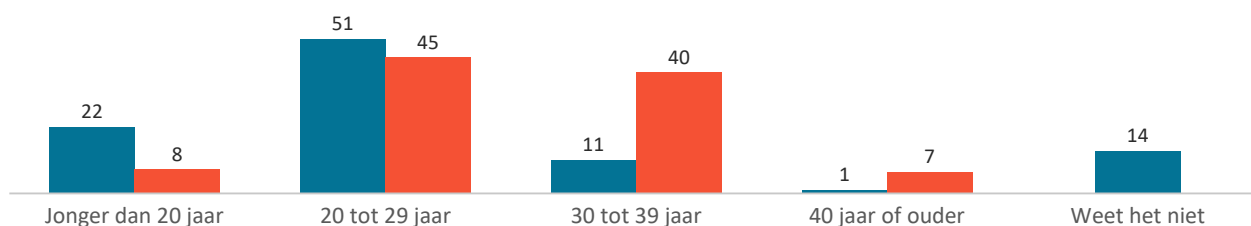
Opvallend is dat slechts een kleine minderheid de wachttijd correct kent (12%), terwijl twee op de drie de wettelijke termijn kennen. Die twee regels staan centraal in het politieke debat. Bij de vragen over wat er met de termijn en de wachttijd moet gebeuren, kregen respondenten de huidige regel telkens eerst te lezen. Dat zijn andere vragen dan de kennisvragen in figuur 6. Hun standpunten in hoofdstuk 6 steunen dus niet op een verkeerd beeld van de wet.

7.2 Het publiek denkt dat abortus bij jongere vrouwen en later in de zwangerschap voorkomt

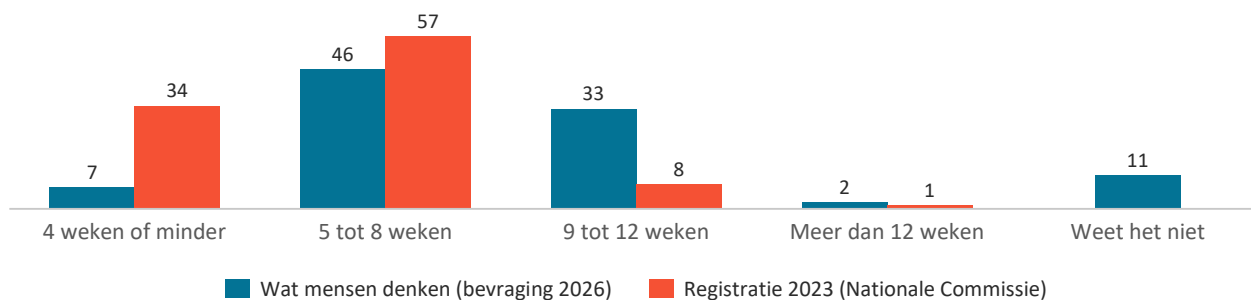
Wat mensen denken over wie een abortus heeft, werd vergeleken met de registratiecijfers over 2023 van de Nationale Commissie voor de evaluatie van de wet op de zwangerschapsafbreking. Die registratie omvat 19.686 abortussen. De bijlage Methode en beperkingen licht toe waarom deze vergelijking indicatief is.

De grootste leeftijdsgroep wordt meestal juist aangeduid. 51% denkt dat de meeste abortussen voorkomen bij 20- tot 29-jarigen. In de registratie is dat inderdaad de grootste groep (45%). Respondenten die een andere groep kiezen, noemen vaker jongeren onder de 20 (22%) dan dertigers (11%). In de registratie is dat omgekeerd: dertigers vormen met 40% bijna even vaak de groep als twintigers, terwijl jongeren onder de 20 met 8% een kleine groep zijn. Het publiek situeert abortus dus bij jongere vrouwen dan in de registratie. De gemiddelde leeftijd in de registratie is 29 jaar.

In welke leeftijdsgroep gebeuren de meeste abortussen? (in %)

Na hoeveel weken gebeuren de meeste abortussen? (in %)

Figuur 7. Wat mensen denken over de leeftijd en de zwangerschapsduur bij de meeste abortussen (bevraging 2026, n = 2.523), naast de verdeling van de geregistreerde abortussen in 2023 (Nationale Commissie voor de evaluatie van de wet op de zwangerschapsafbreking).

Ook abortussen vinden volgens het publiek later in de zwangerschap plaats dan uit de registratie blijkt. Meer dan de helft van de abortussen valt volgens de registratie tussen 5 en 8 weken na de bevruchting; een derde gebeurt al binnen de eerste vier weken. Gemiddeld vindt een abortus plaats na 5,5 weken. Bijna de helft van de respondenten (46%) duidt de periode van 5 tot 8 weken juist aan. Wie eraan zit, schat de zwangerschapsduur vooral te hoog in: een derde (33%) denkt aan 9 tot 12 weken, terwijl in werkelijkheid maar 8% van de abortussen in die periode plaatsvindt. 2% denkt dat de meeste abortussen na 12 weken gebeuren. In werkelijkheid gaat het om 1,4%, uitsluitend om medische redenen.

Twee andere schattingen bevestigen dit beeld. Gevraagd hoeveel van de 100 vrouwen die een abortus hebben al één of meer kinderen hebben, schat het publiek dat op 33. Volgens de registratie zijn het er 53. Gevraagd hoeveel van de 100 vrouwen in de maand van de bevruchting anticonceptie gebruikten, schat het publiek dat op 38; in de registratie is dat 55. Bij beide vragen durfde een groot deel geen schatting te maken: respectievelijk 43% en 37%.

Hetzelfde patroon zien we bij de redenen. Aan de helft van de respondenten is gevraagd wat volgens hen de meest voorkomende redenen zijn om voor een abortus te kiezen. 32% noemt uit zichzelf verkrachting en 26% een afwijking bij de foetus. In de registratie worden die redenen vermeld bij respectievelijk 0,4% en 2% van de abortussen. Geen actuele kinderwens, de meest voorkomende reden in de registratie (44%), wordt door 23% genoemd. Een voltooid gezin, goed voor 19% in de registratie, wordt door 3% genoemd.

Verkrachting wordt dus vaker genoemd dan een ontbrekende kinderwens, terwijl dat in de registratie omgekeerd is. Uitzonderlijke situaties spelen in het publieke beeld een grotere rol dan in de praktijk. Een veelvoorkomende situatie, namelijk een vrouw die op dat moment geen kind wil, komt in dat beeld juist veel minder vaak voor.

Alles bij elkaar ziet het publiek abortus vaker als iets uitzonderlijks dan het in de praktijk is: bij jongere vrouwen, later in de zwangerschap en om redenen zoals verkrachting of een afwijking bij de foetus. In de registratie gaat het meestal om een vroege abortus bij een vrouw van rond de dertig, vaak al moeder, die op dat moment geen (extra) kind wil. De vergelijking is indicatief, maar de afwijking loopt op elk vergeleken punt in dezelfde richting.

8. Wie verschilt van wie

Achtergrondkenmerken hangen niet op elk niveau op dezelfde manier samen met iemands oordeel. Dit hoofdstuk kijkt naar drie niveaus: het algemene oordeel over abortus, uitgedrukt in een score van 0 tot 10; het oordeel over concrete gevallen, gemeten aan hoe vaak iemand ja zegt in de vier voorgelegde situaties; en de voorkeur voor de wet, namelijk of iemand meer ruimte in de termijn wil dan vandaag.

Levensbeschouwing hangt op alle drie de niveaus het sterkst samen met de antwoorden. Andere kenmerken hangen vooral samen met één of twee niveaus. Zo verschillen Nederlandstaligen en Franstaligen in hun voorkeur voor de wet, maar niet in hun oordeel over de concrete situaties. Leeftijd speelt mee in het algemene oordeel, maar nauwelijks in het oordeel over concrete gevallen. Tabel 4 zet de drie maten per groep naast elkaar.

Twee opmerkingen vooraf. Kenmerken hangen onderling samen: wie (sterk) gelovig is, plaatst zich bijvoorbeeld vaker rechts, en wie ouder is, heeft vaker kinderen. Wanneer dit rapport zegt dat een verschil “na controle” overeind blijft, betekent dat dat met een statistisch model is nagegaan of het verschil ook bestaat wanneer andere kenmerken gelijk worden gehouden. Het gaat om levensbeschouwing, politieke zelfplaatsing, de eigen inschatting van de kennis over de wet, het hebben van kinderen, persoonlijke nabijheid, geslacht, opleiding en leeftijd.

Na levensbeschouwing wegen in dat model politieke zelfplaatsing en de eigen inschatting van de kennis over de wet het zwaarst. Kinderen, persoonlijke nabijheid, geslacht en opleiding spelen een kleinere, maar meetbare rol. Een samenhang betekent niet dat het ene kenmerk het andere veroorzaakt. Dat mensen die meer vragen over de wet juist beantwoorden gemiddeld een hogere aanvaardbaarheidsscore geven, zegt bijvoorbeeld niet of kennis de houding verandert of omgekeerd.

Groep	Gemiddelde score aanvaardbaarheid (0 tot 10)	Zegt ja in de situaties	Wil meer ruimte in de termijn
Alle respondenten	7,6	67%	54%
Niet gelovig (score 0)	8,5	81%	71%
Matig gelovig (score 1 tot 5)	7,5	67%	54%
(Sterk) gelovig (score 6 tot 10)	6,6	52%	34%
Plaatst zich links	8,2	78%	69%
Plaatst zich in het midden	7,1	62%	44%
Plaatst zich rechts	7,4	62%	48%
18 tot 34 jaar	8,0	70%	60%
35 tot 49 jaar	7,7	68%	54%
50 tot 64 jaar	7,3	63%	48%
65 tot 79 jaar	7,3	66%	50%
Mannen	7,5	65%	54%
Vrouwen	7,7	69%	54%
Zonder diploma hoger onderwijs	7,4	63%	48%
Met diploma hoger onderwijs	8,0	72%	62%
Nederlandstalig	7,7	69%	60%
Franstalig	7,5	64%	47%
Heeft kinderen	7,4	63%	48%
Heeft geen kinderen	8,0	72%	62%

Tabel 4. Drie niveaus van oordeel per achtergrondgroep: de gemiddelde aanvaardbaarheidsscore op een schaal van 0 (nooit aanvaardbaar) tot 10 (altijd aanvaardbaar), het gemiddelde aandeel ja in de vier situaties die elke respondent beoordeelde (twijfel telt niet als ja), en het aandeel dat een langere termijn of geen termijn wil. Alle respondenten (n = 2.523); het gemiddelde is berekend zonder wie geen mening gaf (5%).

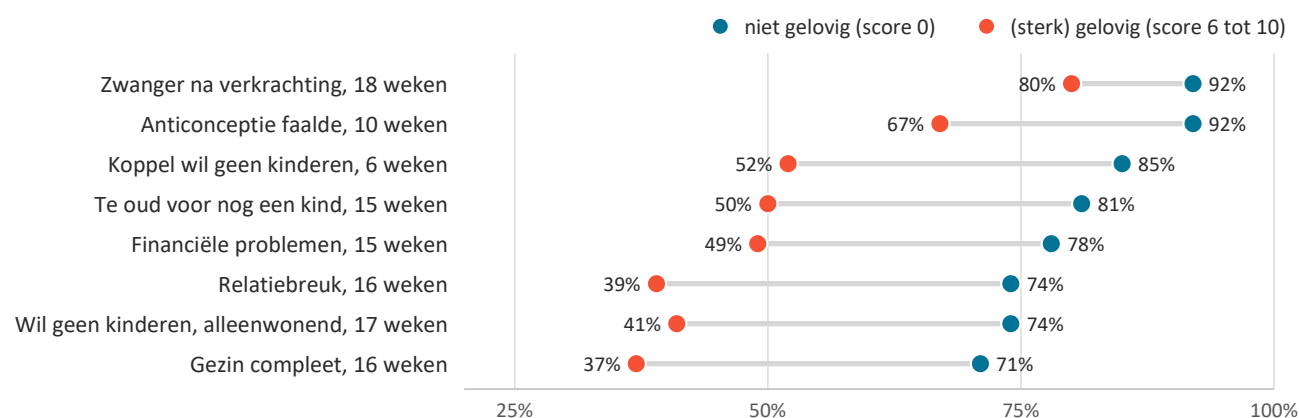
8.1 Verdeeldheid al naargelang de situatie

Levensbeschouwing is in dit onderzoek niet gemeten aan de hand van kerkbezoek of de godsdienst waartoe iemand behoort. De vraag was: “Hoe gelovig zou je zeggen dat je bent?”, op een schaal van 0 (helemaal niet gelovig) tot 10 (heel erg gelovig). Van de respondenten die deze vraag beantwoordden, geeft 38% een score van 0, 35% een score van 1 tot 5 en 27% een score van 6 tot 10. In dit rapport noemen we die groepen respectievelijk niet gelovig, matig gelovig en (sterk) gelovig. 4% beantwoordde de vraag liever niet en blijft hier buiten beschouwing.

Op alle drie de niveaus liggen niet-gelovigen en (sterk) gelovigen het verst uit elkaar (tabel 4). Niet-gelovigen geven de aanvaardbaarheid van abortus gemiddeld een 8,5 op 10; (sterk) gelovigen geven gemiddeld een 6,6. In de voorgelegde situaties zeggen niet-gelovigen gemiddeld in 81% van de gevallen ja, tegenover 52% bij (sterk) gelovigen. Meer ruimte in

de wettelijke termijn dan vandaag (een termijn langer dan 12 weken of geen termijn) wil 71% van de niet-gelovigen en 34% van de (sterk) gelovigen.

Ook na controle blijft het verschil groot. Voor de steun in de situaties bedraagt het verschil 27 procentpunten op 100. Geen enkel ander kenmerk komt uit op 10 procentpunten.

Figuur 8. Aandeel dat vindt dat de abortus moet kunnen, per situatie, bij niet-gelovigen (score 0) en (sterk) gelovigen (score 6 tot 10) op een schaal van 0 (helemaal niet gelovig) tot 10 (heel erg gelovig). Per situatie ongeveer 470 niet-gelovige en 320 (sterk) gelovige respondenten.

Figuur 8 laat zien waar het verschil zit. Bij de zwangerschap na verkrachting liggen de groepen dicht bij elkaar: 92% van de niet-gelovigen en 80% van de (sterk) gelovigen vindt dat abortus in die situatie moet kunnen. Bij situaties waarin een vrouw geen kind of geen extra kind wil, loopt het verschil op tot meer dan 30 procentpunten. Bij een alleenwonende vrouw die geen kinderen wil, is de steun 74% bij niet-gelovigen tegenover 41% bij (sterk) gelovigen. Bij een voltooid gezin is dat 70% tegenover 37%.

Ook onder (sterk) gelovigen zegt in elke situatie een grotere groep ja dan nee, behalve bij een voltooid gezin en bij een relatiebreuk. Daar zijn de aandelen ja en nee ongeveer even groot. (Sterk) gelovigen verwijzen zelden naar hun geloof om een lagere score te motiveren. Ze noemen vooral uitzonderingssituaties (28%) of het recht op leven (9%). Slechts een handvol respondenten noemt een expliciet religieus bezwaar.

Het verschil tussen levensbeschouwingen gaat dus minder over de vraag óf abortus moet kunnen, en meer over de redenen die daarvoor volstaan. Bij een zwangerschap na verkrachting liggen gelovigen en niet-gelovigen dicht bij elkaar. Het meningsverschil speelt vooral bij situaties waarin een vrouw geen kind of geen extra kind wil.

8.2 Links en rechts verschillen minder dan gelovig en niet-gelovig

Politieke voorkeur is in dit onderzoek niet gemeten aan de hand van partijkeuze of standpunten over ethische thema's, maar met een algemene zelfplaatsing. De vraag luidde: "In de politiek wordt soms gesproken over links en rechts. Waar zou je jezelf plaatsen op een schaal van 0 tot 10, waarbij 0 'helemaal links' is en 10 'helemaal rechts'?" Het gaat dus om hoe mensen zichzelf in het algemeen zien, los van abortus.

38% plaatst zichzelf links (score 0 tot 4), 21% precies in het midden (score 5) en 32% rechts (score 6 tot 10). 9% beantwoordde de vraag liever niet.

Die zelfplaatsing hangt samen met de houding tegenover abortus, maar minder sterk dan levensbeschouwing (tabel 4). Wie zichzelf links plaatst, geeft gemiddeld een 8,2 en zegt in 78% van de situaties ja. Wie zichzelf rechts plaatst, geeft gemiddeld een 7,4 en zegt in 62% van de situaties ja.

De groep die zich precies in het midden plaatst, zit niet tussen links en rechts in. Met een gemiddelde score van 7,1, 62% ja in de situaties en 44% steun voor meer ruimte in de termijn, is deze groep op elk van de drie maten minstens even terughoudend als de groep die zich rechts plaatst. Ook kiest de middengroep even vaak voor een wettelijke wachttijd (60%). Wanneer levensbeschouwing en de andere kenmerken gelijk worden gehouden, bedraagt het verschil in steun voor de situaties 8 procentpunten op 100 tussen links en rechts, en bijna 10 tussen links en het midden.

Politieke zelfplaatsing hangt dus ook samen met de houding tegenover abortus, maar niet volgens een eenvoudige lijn van links naar rechts. Wie het debat leest als een tegenstelling tussen links en rechts, ziet over het hoofd dat de groep die zich in het midden plaatst minstens even terughoudend is als de groep die zich rechts plaatst.

8.3 Nederlandstaligen en Franstaligen verschillen over de wet, niet over de situaties

Nederlandstaligen en Franstaligen, ingedeeld volgens de taal waarin ze de vragenlijst invulden, verschillen vooral in hun voorkeur voor de wet. Een langere termijn dan de huidige 12 weken wil 43% van de Nederlandstaligen, tegenover 31% van de Franstaligen. Tellen we ook de mensen mee die helemaal geen termijn willen, dan gaat het om respectievelijk 60% en 47% (tabel 4).

In de voorgelegde situaties zeggen Nederlandstaligen iets vaker ja dan Franstaligen (69% tegenover 64%). Dat verschil verdwijnt wanneer rekening wordt gehouden met levensbeschouwing. Het verschil in voorkeur voor de termijn blijft dan wel bestaan. Een verschil in voorkeur voor de wet gaat hier dus niet samen met een verschil in het oordeel over concrete gevallen. Beleidsvoorkeuren van de taalgroepen kun je daarom beter niet lezen als een verschil in morele houding.

Franstaligen zeggen wel vaker dat het thema hen sterk bezighoudt (35% tegenover 23%). Ook vergissen ze zich vaker over de huisarts: 41% denkt dat een abortus daar kan, tegenover 21% van de Nederlandstaligen. Inwoners van Vlaanderen weten dan weer minder vaak dat een behandeling in een erkend centrum wordt terugbetaald: 60% weet dat niet, tegenover 50% in Wallonië en 48% in Brussel.

8.4 Leeftijd, gender, opleiding en kinderen wegen minder zwaar dan levensbeschouwing

Voor de analyse is leeftijd ingedeeld in vier groepen: 18 tot 34, 35 tot 49, 50 tot 64 en 65 tot 79 jaar. De jongste groep geeft de hoogste aanvaardbaarheidsscore (8,0); de twee oudste groepen geven de laagste (7,3). Ook wil de jongste groep het vaakst meer ruimte in de termijn (60%, tegenover 48% en 50% bij de twee oudste groepen).

Bij de concrete situaties is het verschil kleiner: 70% van de 18- tot 34-jarigen zegt ja, tegenover 66% van de 65-plussers. Na controle verdwijnt dit verschil: geen enkele leeftijdsgroep verschilt dan nog betekenisvol van de 65-plussers. Bij de algemene score blijft wel een klein leeftijdsverschil bestaan: ook na controle geven mensen jonger dan 50 een iets hogere score dan mensen van 65 of ouder. Leeftijd hangt dus samen met het algemene oordeel en met de voorkeur voor de wet, maar nauwelijks met het oordeel over een concreet geval.

Ruim vier op de tien 50-plussers zijn het thema het voorbije jaar nergens tegengekomen. 31% van hen wil de termijn van 12 weken behouden, tegenover 24% van alle respondenten.

Ook tussen vrouwen en mannen zijn de verschillen klein (tabel 4). Beide groepen willen in gelijke mate meer ruimte in de wettelijke termijn (54%). Na controle zeggen vrouwen in de situaties wel iets vaker ja dan mannen: het verschil bedraagt 5 procentpunten op 100.

Het duidelijkste verschil tussen vrouwen en mannen zit in de rol die ze aan de overheid toekennen. 12% van de mannen noemt de overheid, via de wet, als iemand die moet kunnen beslissen over het beëindigen van een ongewenste zwangerschap, tegenover 4% van de vrouwen. Ook vindt 49% van de mannen het goed dat de overheid bepaalt binnen welke termijn abortus mogelijk is, tegenover 39% van de vrouwen.

Wie een diploma hoger onderwijs heeft, staat opener tegenover abortus dan wie dat niet heeft. De gemiddelde score is 8,0 tegenover 7,4; in de situaties zegt 72% tegenover 63% ja, en 62% tegenover 48% wil meer ruimte in de termijn. Na controle blijft daarvan een klein verschil over: 4 procentpunten op 100 in de situaties. Wie zegt moeilijk rond te komen met het gezinsinkomen, weet minder vaak dat een behandeling in een erkend centrum wordt terugbetaald: 63% weet dat niet, tegenover 55% van alle respondenten.

Een kenmerk dat minder opvalt, hangt sterker samen met de antwoorden dan geslacht of opleiding: of iemand zelf kinderen heeft. Wie geen kinderen heeft, geeft gemiddeld een 8,0 tegenover een 7,4 bij wie wel kinderen heeft. Ook zegt deze groep vaker ja in de situaties (72% tegenover 63%) en wil ze vaker meer ruimte in de termijn (62% tegenover 48%). Dat hangt deels samen met leeftijd. Toch zegt wie geen kinderen heeft ook na controle 6 procentpunten op 100 vaker ja in de situaties. Waarom dat zo is, kan dit onderzoek niet verklaren.

Tot slot is er de persoonlijke nabijheid van abortus. Op de vraag of zij zelf of iemand die ze goed kennen ooit een abortus heeft gehad, antwoordt 41% bevestigend: 6% had zelf een abortus, 6% noemt een partner of ex-partner en 32% iemand anders in de nabije omgeving. Deze categorieën overlappen. 54% kent niemand persoonlijk met die ervaring en 5% beantwoordt de vraag liever niet.

Wie zelf een abortus meemaakte of iemand kent die er een had, zegt vaker dat het thema hen sterk bezighoudt (37%, tegenover 23% bij wie niemand kent). Ook geeft deze groep vaker een 9 of 10 voor de aanvaardbaarheid van abortus (49%, tegenover 37%).

8.5 Twijfel zit in elke groep, afwijzing hangt samen met de kijk op zwangerschap

Met de “middengroep” bedoelen we hier de groep uit figuur 3 die bij de vier voorgelegde situaties minstens één keer twijfelde, maar nooit nee zei. Deze groep omvat 24% van alle respondenten. De twijfelaars zijn in elke bevolkingsgroep ongeveer even talrijk: van 19% bij niet-gelovigen tot 30% bij matig gelovigen, en tussen 20% en 29% in elke politieke, leeftijds-, opleidings-, geslachts-, taal- en gewestgroep. De twijfel heeft dus geen herkenbaar profiel.

Ook in hun informatiebehoefte wijken twijfelaars weinig af van de andere respondenten. Ze willen vaker meer weten over hulp en begeleiding (45%, tegenover 39% van de anderen). Voor informatie over de kostprijs, het verloop van een behandeling en de wetgeving zijn er geen verschillen.

Dat geldt niet voor de groep die soms nee zegt. Ook die groep omvat 24% van alle respondenten. Het aandeel loopt op van 12% bij niet-gelovigen tot 42% bij (sterk) gelovigen, en van 15% bij wie zich links plaatst tot 32% bij wie zich rechts plaatst. Wat deze groep vooral onderscheidt, is de kijk op zwangerschap en op de rol van de wet. 31% vindt dat een embryo vanaf de bevruchting een volwaardig mens is, tegenover 5% van wie vier keer ja zegt. 38% vindt dat een strengere wet het ongeboren leven beschermt, tegenover 6% van wie vier keer ja zegt.

Naar leeftijd en kennis van de regels wijkt deze groep nauwelijks af. Toch vormt ze ook geen eensgezind blok van tegenstanders: bijna de helft (46%) wil de termijn van 12 weken behouden, maar een kwart (24%) wil meer ruimte dan vandaag.

Wie in alle vier de situaties nee zegt, vormt een kleine groep: 5%, of 117 respondenten. Voor deze groep is de foutenmarge groter. De afwijzing is er het meest principieel: 61% vindt dat een strengere wet het ongeboren leven beschermt en 44% vindt dat een embryo een volwaardig mens is.

Ook deze groep bestaat niet uitsluitend uit gelovigen. Ongeveer de helft (53%) noemt zichzelf (sterk) gelovig; bijna één op de vijf (18%) noemt zichzelf niet gelovig. Deze respondenten zeggen het vaakst dat ze genoeg over abortus weten (58%, tegenover ongeveer een derde in de andere groepen), terwijl ze gemiddeld iets minder vragen over de regels juist beantwoorden.

De kern van deze patronen is dat twijfel bij een bepaald geval hoort en afwijzing samenhangt met een bepaalde kijk op het begin van het leven. Wie soms of altijd nee zegt, onderscheidt zich minder door leeftijd, geslacht, opleiding of kennis dan door de opvatting dat het ongeboren leven bescherming verdient, ook via de wet. Afwijzing is in dit onderzoek dus geen kwestie van onwetendheid, en twijfel geen verkapte afwijzing. Het gaat om samenhang: dit onderzoek kan niet vaststellen of die opvatting het oordeel bepaalt of omgekeerd.

9. Informatie en vertrouwen

Mensen komen abortus vooral tegen in de nieuwsmedia, maar zouden voor informatie vooral naar hun huisarts of gynaecoloog gaan. Die zorgverleners zijn ook de bronnen die ze het meest vertrouwen. Tegelijk zijn het de kanalen waarlangs mensen het thema het minst zijn tegengekomen.

9.1 Mensen komen het thema tegen in de media en zouden het aan hun arts vragen

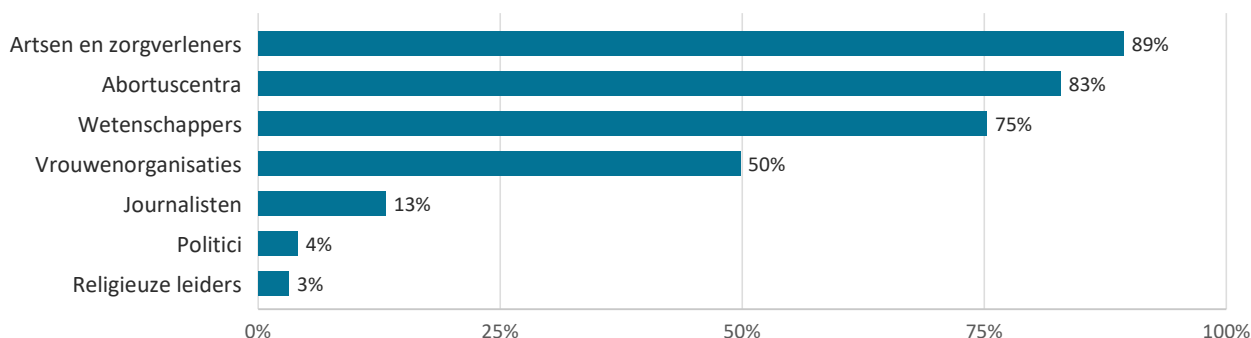
Nieuwsmedia zijn het kanaal waarlangs de meeste mensen het thema het voorbije jaar zijn tegengekomen: 44% noemt kranten, tv, radio of nieuwssites. Daarna volgen gesprekken in de eigen omgeving (27%), sociale media (20%) en films, series of podcasts (20%). Campagnes of websites van organisaties (9%), school (8%) en zorgverleners (4%) worden veel minder vaak genoemd.

Drie op de tien zijn het thema nergens tegengekomen. Bij 50-plussers gaat het om ruim vier op de tien. 18- tot 34-jarigen noemen vaker sociale media (42%) en gesprekken in hun eigen omgeving (47%).

Als mensen zelf informatie zouden zoeken over anticonceptie, vruchtbaarheid of een ongewenste zwangerschap, zou 74% zich wenden tot de huisarts en eveneens 74% tot een gynaecoloog, vroedvrouw of andere zorgverlener. Websites van organisaties of de overheid volgen op afstand (47%). Daarna komen de apotheker (24%), de eigen omgeving (20%), apps (10%), school (9%) en sociale media (6%).

Zorgverleners zijn dus het kanaal waar mensen informatie zouden zoeken, maar niet het kanaal waarlangs ze het thema het vaakst tegenkomen.

9.2 Artsen en centra genieten vertrouwen; politici en journalisten veel minder

Figuur 9. “Hoeveel vertrouwen heb je in de volgende bronnen als het gaat om betrouwbare informatie over abortus?” Aandeel met heel veel of eerder veel vertrouwen. Alle respondenten (n = 2.523).

Artsen en zorgverleners (89%), abortuscentra (83%) en wetenschappers (75%) genieten het meeste vertrouwen als bron van betrouwbare informatie over abortus. Vrouwenorganisaties zitten in de middenmoot: 50% vertrouwt hen en 30% is neutraal.

Het vertrouwen in vrouwenorganisaties verschilt sterk naar politieke voorkeur: 66% van wie zich links plaatst, vertrouwt hen, tegenover 40% van wie zich rechts plaatst. Journalisten (13%), politici (4%) en religieuze leiders (3%) genieten weinig vertrouwen. 72% heeft helemaal geen vertrouwen in religieuze leiders als informatiebron over abortus; voor politici is dat 40%.

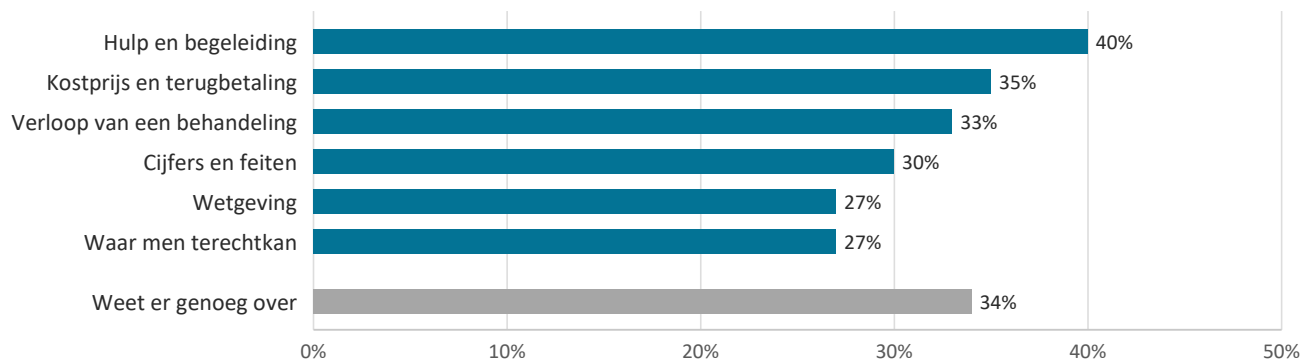
Daaruit volgt een spanning die relevant is voor het debat. Mensen vertrouwen artsen en zorgverleners het meest, maar komen het thema het minst vaak via hen tegen (4%). Wat mensen over abortus horen, komt vooral via nieuwsmedia en hun eigen omgeving, terwijl journalisten en politici weinig vertrouwen genieten als informatiebron over abortus.

9.3 De informatiebehoefte gaat over hulp, kosten en het verloop van een behandeling

Gevraagd waarover ze meer zouden willen weten, noemt 40% hulp en begeleiding voor, tijdens en na een abortus. 35% wil meer weten over de kostprijs en terugbetaling, 33% over het verloop van een behandeling, 30% over cijfers en feiten, 27% over de wetgeving en 27% over waar men terecht kan.

Een derde (34%) zegt genoeg over abortus te weten. Dat verschilt sterk naar leeftijd: 46% van de 65-plussers zegt genoeg te weten, tegenover 17% van de 18- tot 34-jarigen. Wie in alle vier de voorgelegde situaties nee zegt, geeft het vaakst aan genoeg te weten (58%).

Dat antwoord is niet eenduidig. Het kan betekenen dat iemand zich voldoende geïnformeerd voelt, maar ook dat iemand weinig over abortus weet en daar geen behoefte aan heeft, bijvoorbeeld omdat het thema niet speelt of omdat de mening al vastligt. Wie antwoordt genoeg te weten, heeft dus geen informatiebehoefte, maar is daarom niet noodzakelijk goed geïnformeerd.

Figuur 10. Waarover men meer zou willen weten over abortus. Aandeel per onderwerp; meerdere antwoorden mogelijk. “Hulp en begeleiding” gaat over hulp voor, tijdens en na een abortus. Alle respondenten (n = 2.523).

9.4 Bij een voortgezette zwangerschap denken mensen eerst aan de vrouw

Tot slot kregen respondenten een open vraag: welke gevolgen kan het voortzetten van een ongewenste zwangerschap hebben voor de vrouw, het kind en het gezin?

De antwoorden gaan vooral over mogelijke psychische gevolgen voor de vrouw (genoemd door 37%), het risico dat een kind zich ongewenst voelt (22%), gevolgen voor het kind op lange termijn, financiële problemen en spanningen in het gezin.

Een deel van de respondenten nuanceert dat beeld: de gevolgen hangen af van de situatie en de beschikbare steun, en het kan ook goed komen. De vraag noemde zelf de vrouw, het kind en het gezin. Dat heeft mee bepaald in welke volgorde de antwoorden naar voren komen.

10. Wat dit onderzoek niet zegt

Cijfers over abortus worden soms gebruikt in een debat waarin de standpunten vaak al vastliggen. Hieronder staan lezingen van dit onderzoek die voor de hand kunnen liggen, maar die de cijfers niet onderbouwen. Bij elke lezing staat wat het onderzoek wel laat zien. De lijst is bedoeld als controle voor iedereen die de cijfers overneemt, ongeacht de richting waarin die ze gebruikt.

“Een meerderheid van de Belgen wil abortus tot 18 weken.”

Dat blijkt niet uit het onderzoek. 42% kiest uitdrukkelijk voor minstens 18 weken of voor geen wettelijke termijn. Als we ook de 7% meetellen die een langere termijn wil maar geen aantal weken noemt, komt het aandeel uit op 49%. Dat is net geen meerderheid.

Wat wel een meerderheid is: 54% wil meer ruimte dan vandaag. In dat aandeel zitten ook de mensen die voor 14 weken kiezen.

“Een meerderheid steunt het voorstel van 14 weken.”

Ook dat is te kort door de bocht. Een termijn van 14 weken valt binnen wat 54% wil, in die zin dat deze groep minstens 14 weken of helemaal geen termijn wil. Maar slechts 5% van alle respondenten kiest zelf voor precies 14 weken. Binnen de groep die een langere termijn wil, is 18 weken de meest gekozen optie (53%). Het voorstel valt dus binnen de bandbreedte die de meerderheid steunt, maar is niet de voorkeur van de meerderheid.

“Een kwart van de Belgen wil dat alles blijft zoals het is, en bijna een derde wil geen verruiming.”

De cijfers kloppen: 24% wil de termijn van 12 weken behouden en 7% wil strengere regels. Samen is dat 31%. Daartegenover staat 54% die meer ruimte wil en 15% die het niet weet.

Bovendien betekent een voorkeur voor 12 weken niet dat iemand elke abortus na die termijn afwijst. Van wie de termijn

op 12 weken wil houden, vindt 77% dat abortus na een verkrachting bij een zwangerschap van 18 weken moet kunnen. Bij een vrouw met schulden die 15 weken zwanger is, vindt 41% dat.

“85% van de Belgen steunt abortus tot 18 weken.”

Het cijfer van 85% hoort bij één concrete situatie: een 21-jarige vrouw die na een verkrachting zwanger is en 18 weken zwanger is. Het gaat om een oordeel over die situatie, niet om een uitspraak over de wettelijke termijn. In de andere situaties met een zwangerschapsduur van 15 tot 18 weken varieert de steun van 52% tot 68%.

“Een meerderheid wil de wachttijd van zes dagen behouden.”

53% vindt dat de wet een wachttijd moet opleggen. Binnen die groep kiest 35% voor de huidige wachttijd van zes dagen. Omgerekend naar alle respondenten is dat 19%.

Een even grote groep (19%) wil dat de vrouw en de zorgverlener de duur samen bepalen. 30% wil geen wettelijke wachttijd. Er is dus een nipte meerderheid voor het principe van een wachttijd, maar niet voor de huidige termijn van zes dagen.

“Negen op de tien Belgen vinden dat de vrouw alleen moet beslissen.”

90% noemt de zwangere persoon als iemand die moet kunnen beslissen. Respondenten konden meerdere antwoorden geven. 53% noemt alleen de zwangere persoon; 38% noemt haar samen met minstens één ander, meestal de partner of de arts. Omgekeerd noemt slechts 5% iemand anders zonder de zwangere persoon zelf te noemen.

“De Belgen zijn voor abortus.”

In dit onderzoek is aanvaardbaarheid gemeten op een schaal, niet met een ja-of-nee-vraag. 41% geeft een 9 of 10, 29% een 7 of 8 en 8% een 4 of lager.

In geen van de concrete situaties zegt meer dan een kwart nee. Wel twijfelt in elke situatie 11% tot 25%. Die twijfelaars zijn geen voorstanders en ook geen tegenstanders. Wie hen bij een van beide groepen telt, geeft een vertekend beeld.

“De Belgen weten er weinig van, dus hun mening telt niet.”

De kennis is beperkt op specifieke punten, vooral over de wachttijd en de terugbetaling. De basisregels zijn wel bij twee op de drie bekend. Het onderzoek laat zien dat mensen die meer vragen over de wet juist beantwoorden gemiddeld een hogere aanvaardbaarheidsscore geven: 8,1 bij vijf of zes juiste antwoorden op zes, tegenover 7,2 bij hoogstens twee juiste antwoorden.

Dit onderzoek kan niet uitmaken of meer kennis de houding verandert, of dat mensen met een positievere houding zich beter informeren.

“Gelovigen zijn tegen abortus.”

(Sterk) gelovigen zijn gemiddeld terughoudender, maar niet afwijzend. Bij een zwangerschap na verkrachting vindt 80% van hen dat abortus moet kunnen. In zes van de acht situaties zegt een grotere groep ja dan nee.

Het verschil met niet-gelovigen zit vooral in situaties waarin een vrouw geen kind of geen extra kind wil. Wie een lage score geeft, verwijst bovendien zelden naar geloof als reden: slechts een handvol respondenten noemt een expliciet religieus bezwaar.

“Vlamingen en Franstaligen denken fundamenteel anders over abortus.”

De groepen verschillen in hun voorkeur voor de wet: een langere termijn wil 43% van de Nederlandstaligen, tegenover 31% van de Franstaligen. Over de concrete situaties oordelen beide groepen hetzelfde zodra rekening wordt gehouden met levensbeschouwing. Het verschil gaat over wat de wet moet bepalen, niet over wat in een bepaalde situatie mogelijk moet zijn.

“Dit onderzoek toont wat er gebeurt met vrouwen die een abortus hebben.”

Nee. Dit onderzoek meet wat het publiek weet en denkt. De cijfers over wie een abortus heeft, op welke leeftijd en om welke reden, komen uit de registratie over 2023 van de Nationale Commissie en dienen hier als vergelijkingspunt. Het onderzoek doet geen uitspraak over abortus om medische redenen na de wettelijke termijn, het strafrechtelijke luik of de

praktijk in de abortuscentra.

“De steun voor abortus is gestegen (of gedaald).”

Dit is een eerste meting. Het onderzoek kan niet zeggen of de opvattingen zijn veranderd. Vergelijkingen met eerdere peilingen zijn riskant, omdat de vraagstelling en de steekproef verschillen. Pas een herhaling met dezelfde vragen kan een evolutie laten zien.

Bijlagen:

Methode en beperkingen

Deze bijlage beschrijft in detail hoe het onderzoek is opgezet en waar de beperkingen liggen. Hoofdstuk 3 vat de belangrijkste punten samen.

Wie is bevraagd

Het onderzoek is een online bevraging onder 2.523 inwoners van België van 18 tot 79 jaar. De vragenlijst was beschikbaar in het Nederlands en het Frans en werd tussen 2 en 16 september 2026 afgenomen via de online panels van Bpact en Dynata. Binnen elk gewest werden quota toegepast voor geslacht, leeftijd en opleidingsniveau, zodat de steekproef op die kenmerken overeenstemt met de bevolking van dat gewest. Voor de resultaten op Belgisch niveau zijn de antwoorden gewogen volgens de bevolkingsverhoudingen van Statbel. Weging betekent dat de antwoorden van groepen die in de steekproef sterker vertegenwoordigd zijn dan in de bevolking, minder zwaar meetellen, en omgekeerd. Zo telt bijvoorbeeld Brussel in de Belgische cijfers mee volgens zijn aandeel in de bevolking.

Aan het onderzoek namen 1.109 inwoners van Vlaanderen, 587 inwoners van Brussel en 826 inwoners van Wallonië deel. Dat zijn de werkelijke aantallen deelnemers, vóór de weging. Van één deelnemer is het gewest niet gekend. De vragenlijst invullen duurde ongeveer tien minuten.

Dit rapport vergelijkt op sommige plaatsen taalgroepen en op andere plaatsen gewesten. Met taal bedoelen we de taal waarin iemand de vragenlijst invulde; met gewest bedoelen we de woonplaats. Die indelingen vallen grotendeels samen: 96% van de Nederlandstalige respondenten woont in Vlaanderen. Van de Franstalige respondenten woont 72% in Wallonië en 21% in Brussel. Het belangrijkste verschil zit dus in Brussel, dat bij een indeling naar taal grotendeels tot de Franstalige groep behoort.

Wat een foutenmarge betekent

Een steekproef geeft nooit exact weer hoe de hele bevolking denkt. Voor de cijfers op Belgisch niveau bedraagt de foutenmarge ongeveer 2,2 procentpunten bij een betrouwbaarheidsniveau van 95%. Dat betekent concreet: als 54% van de respondenten meer ruimte wil dan vandaag, ligt het werkelijke aandeel in de bevolking met grote waarschijnlijkheid tussen 52% en 56%. Per gewest is de foutenmarge groter: ongeveer 2,9 procentpunten voor Vlaanderen, 3,4 voor Wallonië en 4,0 voor Brussel. Voor kleinere deelgroepen, zoals mensen die een langere termijn willen of die (sterk) gelovig zijn, is de foutenmarge nog groter.

Voor de lezer heeft dat twee gevolgen. Ten eerste zijn verschillen van één of twee procentpunten niet betekenisvol. Ten tweede vermeldt dit rapport verschillen tussen groepen alleen als ze statistisch significant zijn. Dat betekent dat ze met 95% zekerheid niet aan toeval te wijten zijn. Alle percentages zijn gewogen; de vermelde aantallen respondenten zijn ongewogen. Percentages zijn afgerond. Daardoor kan een som soms uitkomen op 99% of 101%.

Wie ontbreekt

Een online panel is een groep mensen die zich vooraf heeft aangemeld om geregeld aan onderzoek deel te nemen. Voor elk onderzoek wordt uit die groep een steekproef getrokken. Zo'n panel bereikt niet iedereen. Mensen die niet online zijn of zich niet voor een panel aanmelden, die geen Nederlands of Frans kunnen lezen of die 80 jaar of ouder zijn, komen niet in dit onderzoek voor. De quota en de weging zorgen ervoor dat de verdeling naar gewest, geslacht, leeftijd en opleiding klopt, maar niet voor andere verschillen tussen panelleden en de rest van de bevolking. De resultaten gelden voor de Belgische bevolking van 18 tot 79 jaar die online bereikbaar is in een van beide talen.

Een gevoelig onderwerp

Abortus is een beladen thema. Mensen kunnen geneigd zijn antwoorden te geven die zij sociaal wenselijk vinden. Dat kan in beide richtingen gebeuren: sommigen zullen zich positiever voordoen, anderen zullen terughoudender antwoorden. De anonieme online afname beperkt dat effect, maar sluit het niet uit. Dat geldt zeker voor de vraag of iemand zelf een abortus heeft gehad. 6% van de respondenten zegt dat. Omdat niet iedereen dat in een bevraging wil vermelden, ligt het werkelijke aandeel vermoedelijk hoger.

Vragen die enkel aan een deelgroep zijn gesteld

Twee vervolgvragen zijn alleen gesteld aan respondenten die een bepaald antwoord gaven. De vraag tot hoeveel weken abortus toegelaten moet zijn, is alleen voorgelegd aan wie de termijn langer wil (38% van alle respondenten, 910 personen). De vraag hoe lang de wachttijd moet zijn, is alleen gesteld aan wie vindt dat de wet een wachttijd moet opleggen (53%, 1.346 personen).

Dit rapport geeft de antwoorden telkens op twee manieren weer: als aandeel binnen de groep aan wie de vraag is gesteld, en omgerekend naar alle respondenten. Bij elk cijfer staat welke van die twee bedoeld is.

Vergelijking met de registratiecijfers

Op enkele plaatsen vergelijkt dit rapport wat mensen denken met de registratiecijfers over 2023 van de Nationale Commissie voor de evaluatie van de wet op de zwangerschapsafbreking. Die vergelijking vraagt om voorzichtigheid.

Respondenten moesten één leeftijdsgroep kiezen: de groep waarin volgens hen de meeste abortussen voorkomen. Het percentage uit de bevraging geeft dus aan hoeveel mensen een bepaalde leeftijdsgroep als de grootste aanduiden. Het percentage uit de registratie geeft aan welk deel van alle abortussen in die groep plaatsvindt. Dat zijn twee verschillende dingen. Zo kun je de cijfers niet zomaar naast elkaar leggen: 22% van de respondenten noemt jongeren onder de 20, terwijl zij 8% van de abortussen vertegenwoordigen. Wat wel kan, is nagaan of mensen de grootste groep juist aanduiden.

De registratie bevat bovendien geen abortussen van Belgische vrouwen in het buitenland en geen laattijdig ingediende of niet-ingediende formulieren. De vergelijking toont in welke richting de misvattingen gaan, maar niet hoe groot ze precies zijn.

Wat niet bevraagd is

Dit onderzoek doet geen uitspraak over abortus om medische redenen na de wettelijke termijn, over het strafrechtelijke luik van de wetgeving of over de bekendheid van organisaties. De kennisvragen gaan over de wet zoals die tijdens het veldwerk gold: een termijn van 12 weken en een wachttijd van zes dagen.

Dit onderzoek is een eerste meting. Het beschrijft de situatie in september 2026 en kan later worden herhaald om evoluties te volgen. Het zegt niets over hoe opvattingen in de voorbije jaren zijn veranderd.

Technische fiche

Opdrachtgever: LUNA abortuscentra vzw. Uitvoering: Indiville. Auteurs: Lies Maurissen, An Katrien Sodermans en Robin Lagrou.

Methode: online bevraging via de panels van Bpact en Dynata, in het Nederlands en het Frans. Veldwerk van 2 tot 16 september 2026. Vragenlijst van ongeveer tien minuten, opgesteld door Indiville, met twee feedbackrondes van de opdrachtgever.

Steekproef: 2.523 inwoners van België van 18 tot 79 jaar: 1.109 in Vlaanderen, 587 in Brussel en 826 in Wallonië. Quota per gewest op geslacht, leeftijd en opleidingsniveau. Weging naar de bevolkingsverhoudingen van Statbel (gewest, geslacht, leeftijd, opleiding) voor de resultaten op Belgisch niveau.

Foutenmarge bij 95% betrouwbaarheid: ongeveer 2,2 procentpunten op Belgisch niveau (na weging), 2,9 voor Vlaanderen, 3,4 voor Wallonië en 4,0 voor Brussel. Verschillen tussen groepen zijn enkel gerapporteerd als ze significant zijn op het niveau van 95%.

Opzet van de situaties: acht situaties in twee reeksen van vier; elke respondent kreeg willekeurig één reeks voorgelegd (1.238 en 1.200 respondenten die de reeks beantwoordden). De open vragen vooraan in de vragenlijst zijn eveneens over twee helften van de steekproef verdeeld.

Analyses: percentages en gemiddelden, gewogen. Voor de verschillen tussen groepen “na controle”: lineaire regressie op de aanvaardbaarheidsscore (0 tot 10) en op de steunscore over de vier voorgelegde situaties (0 tot 100), met levensbeschouwing, politieke zelfplaatsing, zelfingeschatte kennis van de wetgeving, kinderen, persoonlijke nabijheid (zelf een abortus gehad hebben of iemand die men goed kent die er een had), geslacht, opleiding en leeftijd als kenmerken. De groepsverschillen bij de antwoordcombinaties op de beslissingsvraag (paragraaf 4.3) zijn getoetst met een z-toets op

gewogen aandelen, met de effectieve steekproefgrootte per groep. Dezelfde toets is gebruikt voor het verschil in informatienood tussen de antwoordpatroongroepen (paragraaf 8.5). De cijfers over 2023 komen uit het verslag 2022-2023 van de Nationale Commissie voor de evaluatie van de wet van 3 april 1990 betreffende de zwangerschapsafbreking.

De gestelde vragen

Hieronder staat de letterlijke Nederlandstalige formulering van de vragen waarop de kerncijfers van dit rapport steunen, met de antwoordmogelijkheden. De vragenlijst werd ook in het Frans afgenomen.

- *In welke mate vind je abortus aanvaardbaar? Geef een score van 0 tot 10, waarbij 0 staat voor nooit aanvaardbaar en 10 voor altijd aanvaardbaar.*

Antwoordmogelijkheden: 0 tot 10; geen mening.

- *Wie moet volgens jou kunnen beslissen over het beëindigen van een ongewenste zwangerschap? Je kan meerdere antwoorden aangeven.*

Antwoordmogelijkheden: de persoon die zwanger is; de partner; de behandelende arts; de familie; de geloofsgemeenschap; de overheid, via de wet; niemand: een zwangerschap beëindigen kan voor mij niet; nog iemand anders, namelijk; geen mening.

- *We leggen je nu vier korte situaties voor. Ze gaan telkens over een vrouw die ongewenst zwanger is. Geef bij elke situatie aan hoe jij ernaar kijkt. Er zijn geen juiste of foute antwoorden. Vind je dat de abortus in deze situatie moet kunnen?*

Antwoordmogelijkheden: ja; nee; ik twijfel.

- Een vrouw van 27 woont samen met haar partner. Ze is 6 weken zwanger, gerekend vanaf de bevruchting. Zij en haar partner willen geen kinderen. Ze wil de zwangerschap laten beëindigen.
- Een studente van 19 nam de anticonceptiepil correct in, maar werd toch zwanger. Ze is 10 weken zwanger, gerekend vanaf de bevruchting. Ze wil de zwangerschap laten beëindigen.
- Een vrouw van 33 heeft samen met haar partner twee kinderen. Voor hen is het gezin compleet. Ze is 16 weken zwanger, gerekend vanaf de bevruchting. Door een onregelmatige cyclus merkte ze de zwangerschap pas laat op. Ze wil de zwangerschap laten beëindigen.
- Een vrouw van 21 werd enkele maanden geleden verkracht en is daardoor zwanger. Ze is 18 weken zwanger, gerekend vanaf de bevruchting. Ze durfde er lange tijd met niemand over te praten. Ze wil de zwangerschap laten beëindigen.
- Een vrouw van 30 en haar partner gingen onlangs uit elkaar. Ze is 16 weken zwanger, gerekend vanaf de bevruchting. Door een onregelmatige cyclus merkte ze de zwangerschap pas laat op. Ze wil een kind niet alleen opvoeden. Ze wil de zwangerschap laten beëindigen.
- Een alleenstaande vrouw van 24 verloor onlangs haar werk en heeft schulden. Ze is 15 weken zwanger, gerekend vanaf de bevruchting. Ze vindt dat ze een kind op dit moment geen stabiel leven kan bieden. Ze wil de zwangerschap laten beëindigen.
- Een vrouw van 47 heeft twee studerende kinderen. Ze dacht dat ze niet meer zwanger kon worden, maar ze is 15 weken zwanger, gerekend vanaf de bevruchting. Ze vindt zichzelf te oud om opnieuw een kind op te voeden. Ze wil de zwangerschap laten beëindigen.
- Een vrouw van 29 woont alleen en wil geen kinderen. Ze is 17 weken zwanger, gerekend vanaf de bevruchting. Door een onregelmatige cyclus merkte ze de zwangerschap pas laat op. Ze wil de zwangerschap laten beëindigen.

- *Abortus kan in België tot 12 weken zwangerschap, gerekend vanaf de bevruchting. Daarna kan abortus enkel om medische redenen. Wat moet er volgens jou gebeuren met die wettelijke termijn?*

Antwoordmogelijkheden: abortus zou helemaal niet meer toegelaten mogen zijn; de termijn moet korter worden; de termijn moet blijven zoals die is, 12 weken zwangerschap; de termijn moet langer worden; er moet geen termijn zijn: abortus moet op elk moment van de zwangerschap kunnen; ik weet het niet.

- *Enkel aan wie “de termijn moet langer worden” antwoordde op vorige vraag: Tot hoeveel weken moet abortus volgens jou wettelijk toegelaten zijn?*

Antwoordmogelijkheden: tot 14 weken zwangerschap; tot 18 weken zwangerschap; meer dan 18 weken zwangerschap; ik weet het niet.

- *Tussen het eerste gesprek en de behandeling geldt in België een wettelijk verplichte wachttijd van zes dagen. Vind je dat de wet zo’n wachttijd moet opleggen?*

Antwoordmogelijkheden: ja, de wet moet een wachttijd opleggen; nee, er moet geen wachttijd zijn; ik weet het niet.

- Enkel aan wie ja antwoordde op vorige vraag: *Hoe lang moet die wachttijd volgens jou zijn?*
Antwoordmogelijkheden: korter dan zes dagen; zes dagen, zoals vandaag; langer dan zes dagen; de duur van de wachttijd bepalen de vrouw en de zorgverlener samen; ik weet het niet.
- *Zijn de volgende uitspraken over de Belgische regelgeving rond abortus volgens jou juist of onjuist?*
 - *Abortus is in België toegelaten tot 12 weken, gerekend vanaf de bevruchting.*
 - *Tussen het eerste gesprek en de ingreep geldt een verplichte wachttijd van tien dagen.*
 - *Na de wettelijke termijn is abortus in België enkel mogelijk om medische redenen.*
 - *Een abortus in een erkend abortuscentrum in België wordt grotendeels terugbetaald door de mutualiteit.*
 - *Vrouwen die de Belgische termijn overschrijden kunnen voor een abortus terecht in Nederland.*
 - *Een abortus in het buitenland (bv. Nederland of Spanje), na de overschrijding van de wettelijke termijn in België, wordt grotendeels terugbetaald door de mutualiteit.*
Antwoordmogelijkheden: juist; onjuist; ik weet het niet.
- *Hoeveel vertrouwen heb je in de volgende bronnen als het gaat om betrouwbare informatie over abortus? Artsen en zorgverleners; wetenschappers; abortuscentra; politici; religieuze leiders; vrouwenorganisaties; journalisten.*
Antwoordmogelijkheden: heel veel vertrouwen; eerder veel vertrouwen; neutraal; eerder weinig vertrouwen; helemaal geen vertrouwen; ik weet het niet.
- *Hoe gelovig zou je zeggen dat je bent?*
Antwoordmogelijkheden: 0 (helemaal niet gelovig) tot 10 (heel erg gelovig); ik beantwoord deze vraag liever niet. In dit rapport: niet gelovig = score 0, matig gelovig = score 1 tot 5, (sterk) gelovig = score 6 tot 10.
- *In de politiek wordt soms gesproken over links en rechts. Waar zou je jezelf plaatsen op een schaal van 0 tot 10, waarbij 0 'helemaal links' is en 10 'helemaal rechts'?*
Antwoordmogelijkheden: 0 tot 10; ik beantwoord deze vraag liever niet. In dit rapport: links = score 0 tot 4, midden = score 5, rechts = score 6 tot 10.